У НУМАРЫ

Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 3 (777) ГОД XVI — БЕЛАСТОК 17 СТУДЗЕНЯ 1971 г. — ЦАНА 60 гр.

У дваццаць шостую гадавіну вызвалення

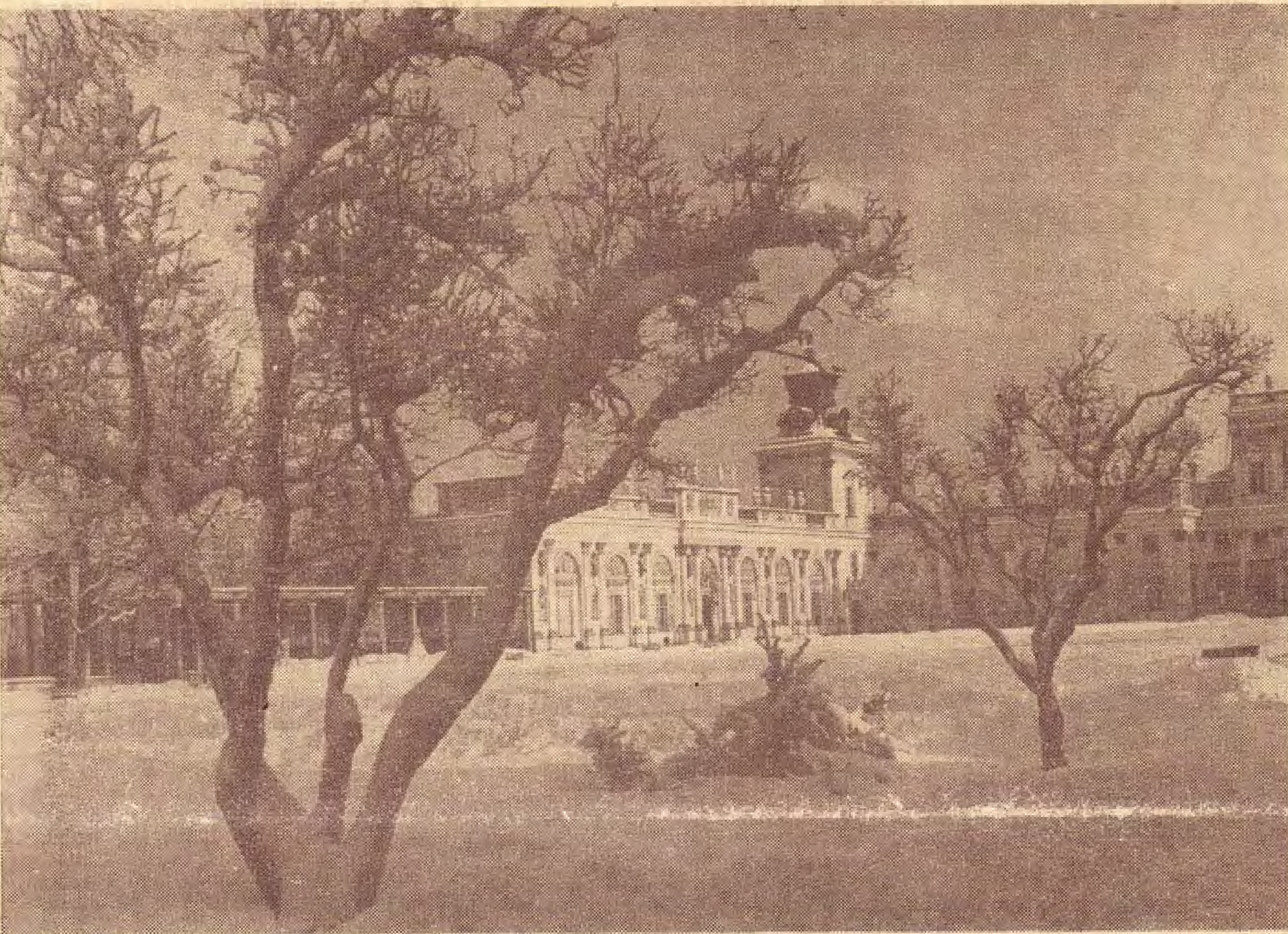

КАНСТАНТЫ ІЛЬДЭФОНС ГАЛЧЫНСКІ

ВАРШАВА

Хоць бы плыў ты па моры
Ці ўздымаўся ў горы
У краіне нязнанай, цікавай,
Пра яе — не забыцца,
Яна ноччу прысніцца,
Як дзіця, ты паклічаш, Варшава!
А як згледзіш, мой браце,
Месяц на Мар'енштаце,
Калі ў парках спяць дрэвы і травы,
Станеш ты з той часіны,
Як хлапец у дзяўчыну,
Закаханы навекі ў Варшаву,
Праз вякі непакорным
Ты прайшоў, горад родны,
Наша радасць, натхненне і слава,
Для цябе сэрцы б'юцца,
Нашы думкі імкнуцца
Да цябе, дарагая Варшава.

Пераклаў з польскай мовы
Іосіф Скурко

* * *

Намаганнямі ўсяго народа былі адбудаваны пасля ваенных знішчэнняў многія варшаўскія помнікі. Старуўка, Кракаўскае прадмесце, Новы свят, Лазенкі, Віляну́ў — гэта толькі некаторыя сярод дзесяткаў старадаўніх пабудоў, якія часта былі рэканструяваны ад фундаментаў. Віляноўскі палац (на здымку) не быў моцна разбураны, але было знішчана багатае ўнутранае ўбранне, былі вывезены тысячы мастацкіх шэдэўраў. Генеральны рамонт помніка, якому 300 год, працягваўся многа гадоў. Сённяшнім Віляновам быў бы задаволены нават кароль Ян III.

Фота Цаф — Ухымяк.

БГКТ хроніка

● Пад кіраўніцтвам намесніка старшыні Мікалая Матэйчука 29-га снежня адбылося пленарнае пасяджэнне беластоцкага павятовага праўлення БГКТ, якое было прысвечана развіццю аматарскага руху. З дакладам на гэтую тэму выступіў новы інструктар Галоўнага праўлення на гэты аддзел — Валя Філіпюк. Падчас плённай дыскусіі выступіў сакратар ГП Янка Зенюк, які таксама гаварыў аб задачах аматарскага руху ў беларускім асяроддзі. Другім пунктам пленума былі арганізацыйныя справы. Удзельнікі пленума паверылі Валі Філіпюк абавязкі сакратара аддзела. Гэтую функцыю выконваў Янка Цялушэцкі, які перайшоў на работу ў «Ніву». З членаў прэзідыума аддзела пленум вывеў Сцяпана Нікіцюка (не праяўляў актыўнасці), а на месца яго назначыў — Ніну Мушынскую з Гарадка.

● У памяшканні ГП адбыўся навагодні баль, арганізаваны гарадскім аддзелам БГКТ.

● Ужо падлічана, як нашыя члены БГКТ з паасобных аддзелаў выконвалі ў 1970 годзе адзін з галоўных абавязкаў — аплачванне членскіх складчын. І так, у дуброўскім аддзеле ўсе члены БГКТ аплацілі складчыны. На другім месцы варшаўскі аддзел. Аплачаны там складчыны ў 90%. Трэцяе месца займае сямяцінкі аддзел. Аплочаны складчыны ў 80%. На чацвёртым месцы гданьскі аддзел — 75%, на пятым месцы сакольскі аддзел — 69%, на шостым гайнаўскі аддзел — 55%, на сёмым — бельскі аддзел — 36%, на восьмым гарадскі беластоцкі — 36%, і на дзевятым беластоцкі павятовы аддзел. Там толькі — 25% членаў БГКТ аплаціла складчыны за 1970 год.

● Харавы калектыў з Гарадка ў канцы 1970 года закупіў матэрыял на ўборы. Грошы на гэта прызнала ГП. (мх)

XV ГОД

МІКАЛАЙ СЕРАДЗІНСКІ

Калі гутарка ідзе пра актыўных людзей Беларускага грамадска-культурнага таварыства з нагоды яго 15-ай гадавіны існавання, дык, безумоўна, сярод іх знойдзем загадчыка Бельскага аддзела ПКО, таварыша Мікалая Серадзінскага. Ён — старшыня мясцовага гуртка БГКТ, з'яўляецца членам праўлення павятовага аддзела БГКТ у Бельску і членам рэвізійнай камісіі пры Галоўным праўленні БГКТ, а, акрамя таго, узначальвае яшчэ камісію скаргаў у павятовым камітэце ПАРП у Бельску і грамадскім чынам выконвае абавязкі сакратара павятовага праўлення Таварыства польска-савецкай дружбы, член Польскай аб'яднанай рабочай партыі ад 1950 года. Выбіралі яго ў члены Галоўнага праўлення БГКТ, удзельнічаў амаль ва ўсіх з'ездах нашага таварыства.

— Калі вы сталі членам БГКТ?

— Цяпер ужо дакладна не памятаю, але сталася гэта на I-шым арганізацыйным сходзе, які адбыўся ў Бельску. Я тады актыўна дзейнічаў у бельскай арганізацыі Таварыства польска-савецкай дружбы і заснаванне Беларускага грамадска-культурнага таварыства ўспрыняў з радасцю. Не толькі я. Усе жыхары Бельска, якія лічылі сябе беларусамі, спадзяваліся, што БГКТ створыць умовы для развіцця іх культурных зацікаўленняў, што зможам мы недзе разам збірацца, гутарыць на роднай мове, спяваць свае беларускія песні.

— Ці гэтыя надзеі апраўдаліся?

— Безумоўна, так. Цяпер гурток БГКТ у нашым горадзе налічвае звыш 200 членаў. А ў мяне асабіста так склалася, што нават маё сямейнае жыццё спалучылася з нашым таварыствам.

— Гэта як разумець?

— У 1956 годзе маё начальства накіравала мяне на гадавы курс у Варшаву. У варшаўскім клубе БГКТ пазнаёміўся я са студэнткай Галоўнай школы вясковай гаспадаркі, Марысяй Сапежка, бацькі якой жывуць на Гайнаўшчыне, у вёсцы Новае Беразова. Праз год мы пажаніліся. Такім чынам маё сямейнае жыццё распачалося ад кантактаў з Беларускім таварыствам. Жонка мая таксама ад самага пачатку па сённяшні дзень з'яўляецца членам БГКТ. Яна ўмее і любіць спяваць. Дык на адным са сходаў нашага гарадскога гуртка БГКТ рашылі мы арганізаваць аматарскі беларускі хор. Прыходзілася хадзіць па кватэрах знаёмых, наведваць іх на рабоце, заахвочваць. Наш хор пачаў актыўна дзейнічаць у 1965 годзе. Найгорш было з тым, што не меў ён адпаведнага памяшкання для сваіх рэпетыцый. Часта карыстаўся ён святліцай, якая знаходзіцца ў новым будынку бельскага аддзела БГКТ.

— Ці грамадская дзейнасць не ўплывае адмоўна на вашае сямейнае жыццё?

— Пражылі мы разам ужо 14 год — амаль столькі, колькі існуе Беларускае таварыства, пражылі згодна і шчасліва. Маем дачку Аліцыю, якая вучыцца ў пятым класе беларускай пачатковай школы, і сына Яраслава, які ў гэтым годзе таксама пойдзе ў школу.

— Вы кіруеце Бельскім аддзелам ПКО. Ці людзі на Бельшчыне жывуць ашчадна?

— Наш аддзел ПКО сваёй дзейнасцю ахоплівае таксама і Сямяціцкі павет. На ашчадных кніжках грамадзяне з Бельскага і Сямяціцкага паветаў склалі звыш 200 мільёнаў зл. У сярэднім на аднаго жыхара прыпадае па 2200 зл. ашчаднасці. Наш аддзел займае трэцяе месца ў ваяводстве.

— З якімі справамі і праблемамі вы сутыкаецеся як старшыня камісіі скаргаў пры павятовым камітэце партыі.

— Найчасцей людзі дагэтуль падавалі скаргі на бяздушнасць паасобных працаўнікоў выканаўчых органаў павятовай і грамадскай рад. Шмат прэтэнзій плыве ў адрас аддзела архітэктуры.

— Дзякую за цікавыя выказванні і жадаю далейшых поспехаў у прафесіянальнай працы і грамадскай дзейнасці.

Неабходна праінфармаваць яшчэ чытачоў, што таварыш Мікалай Серадзінскі за актыўную грамадскую дзейнасць, за выдатныя вынікі ў працы ўстановы, якой кіруе ад пачатку яе існавання, нядаўна (у снежні мінулага года) быў узнагароджаны Сярэбраным Крыжам Заслугі, а калектыў Бельскага аддзела ПКО атрымаў спецыяльную грашовую прэмію.

В. Рудчык

Падзеі ◆ Здарэнні ◆ Факты ◆ Каментарыі ◆ Весткі

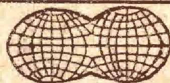

СВЕТ

АДНАЎЛЕННЕ МІСІІ

Спецыяльны прадстаўнік Генеральнага сакратара ААН на Блізкім Усходзе Гунар Ярынг афіцыйна аднавіў сваю місію па мірнаму ўрэгуляванню бліжнеўсходняга канфлікту.

Ярынг сустрэўся з пастаянным прадстаўніком Ізраіля пры ААН, а потым з прадстаўніком ААР. Пасля гэтага Г. Ярынг накіраваўся ў Ізраіль, дзе сустрэўся з шэфам ізраільскага ўрада Гольдай Меер, а потым з міністрам замежных спраў Ізраіля.

НА ПАТРЭБЫ ПАЛІЦЫІ

Прэзідэнт Ніксан падпісаў законапраект, па якому на патрэбы паліцыі ў бліжэйшыя тры гады выдзяляецца звыш 3,5 мільярда долараў дадатковых асігнаванняў.

ВЕТА НІКСАНА

Прэзідэнт Ніксан наклаў вета на прыняты кангрэсам законапраект аб павышэнні жалавання 850 тысячам механікаў, прыбіральшчыкаў і іншых рабочых, занятых у дзяржаўных установах. Ніксан заявіў, што павышэнне зарплаты прывяло б да «ўзмацнення інфляцыі».

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧАЯ ВЫТВОРЧАСЦЬ ВЕНГРЫІ

На 16 працэнтаў узрасла сельскагаспадарчая вытворчасць Венгрыі за перыяд трэцяй пяцігодкі. Гэта больш, чым было прадугледжана планам. З развіццём сельскагаспадарчай вытворчасці павялічыліся і магутнасці харчовай прамысловасці краіны. Спажыванне прадуктаў харчавання насельніцтвам за мінулыя пяць гадоў узрасло на 20 працэнтаў. За гэты ж час харчовая прамысловасць краіны пачала выраб 300 новых відаў прадукцыі.

ЭКСПРАПРЫЯЦЫЯ Ў ЧЫЛІ

Чылійскі ўрад аб'явіў аб экспрапрыяцыі буйнага прыватнага маёнтка ў паўднёвай правінцыі Магальянес. Маёнтак належаў прыватнаму жывёлагадоўчаму таварыству.

Улады ўстанавілі таксама кантроль над двума іншымі маёнткамі плошчай 200 тысяч гектараў. Незадоўга да гэтага былі канфіскаваны яшчэ 62 памешчыцкія ўладанні.

Экспрапрыяцыі падлягаюць у Чылі ўсе зямельныя ўладанні з арашальнай плошчай больш як 80 гектараў. На канфіскаваных землях будуць ствараецца кааператывы сялян або дзяржаўныя гаспадаркі. Акрамя таго, кожнаму селяніну законам гарантуецца прадстаўленне на гэтых землях невялікага прысядзібнага ўчастка.

СУМНЫ БАЛАНС

Шумнай ноччу можна назваць падзеі, якія спадарожнічалі сустрэчы Новага года ў Заходнім Берліне. Адзін забіты, шэсць цяжка раненых выстраламі з агнястрэльнай зброі, 32 чалавекі атрымалі калецтвы, 56 — арыштаваных. У навагоднюю ноч успыхнуў 31 пажар, які прынёс вялікія матэрыяльныя страты.

У ВАТЫКАНЕ...

...аб'яўлена, што далучаецца ён да Дагавору аб нераспаўсюджванні тэрмаядзернай зброі. (ак)

БССР

ЗАСЛУЖАНЫ КАМПАЗІТАР

У снежні мінулага года народнаму артысту БССР, прафесару Мікалаю Аладаву споўнілася 80 год з дня нараджэння і 60 год творчай дзейнасці. Яго не толькі па ўзросту лічаць старэйшынай беларускай музыкі. З імем М. Аладава звязана нараджэнне многіх жанраў у беларускай прафесіянальнай музыцы. Яшчэ ў пачатку 20-тых гадоў ён напісаў першыя беларускія рамансы на словы Я. Купалы. Тады ж стварыў першую ў гісторыі Беларусі нацыянальную камедыйную оперу «Тарас на Парнасе» і многа яшчэ іншых твораў, якія ўвайшлі ў класічны фонд беларускай музыкі. Пад яго апекай вучылася многа праслаўленых кампазітараў і музыкантаў.

БЕЛАРУСКІ ЭКСПАРТ

БССР займае значнае месца ў савецкім знешнім гандлі. У мінулым годзе вырабы прамысловасці Беларусі ішлі ў 82 краіны свету. Машыны і абсталяванне складаюць 70 працэнтаў усяго экспарту рэспублікі.

СУПРАЦОЎНІЦТВА ПОЛЬШЧЫ І БССР

Газета «Звязда» ад 6 студзеня 1971 года змясціла цікавы артыкул свайго каментатара В. Талстога. Артыкул пад загалоўкам «Братэрская дружба народаў-суседзяў» расказвае аб гаспадарчым і культурным супрацоўніцтве дзвюх суседніх краін. «Дружба між польскім і беларускім народамі — адзначае В. Талстой, — мае даўнія і багатыя традыцыі. Яна загартавалася ў гады Вялікай Айчыннай вайны». Далей каментатар піша аб узаемным таваразабмене і аб культурных сувязях між Польшчай і БССР.

ЭНЕРГЕТЫЧНАЕ СЭРЦА БЕЛАРУСІ

Мінула вось паўстагоддзя з таго часу, калі быў прыняты Дзяржаўны план электрыфікацыі Расіі — вядомы пад назвай «ГОЭЛРО». У сувязі з гэтым варта ведаць, што Беларусь у мінулым годзе дала звыш 15 мільярдаў кілават-гадзін электраэнергіі — у 30 разоў больш, як у 1940 годзе. Самай буйнай электрастанцыяй БССР з'яўляюцца зараз Лукомльская ДРЭС. Пабудова яе яшчэ цалкам незакончана, а ўжо называюць гэтую электрастанцыю «энергетычным сэрцам» Беларусі. Яна пашле па правадах у паўтара раза больш электраэнергіі, чым 30 станцый, будаўніцтва якіх прадугледжвалася планам ГОЭЛРО.

КАЛГАСНЫ ЎРАДЖАЙ

А. Шакура — Герой Сацыялістычнай Працы, старшыня калгаса «XXI з'езд КПСС», які знаходзіцца ў Мсціслаўскім раёне расказвае, што хлебаробы ў іх калгасе ў 1969 годзе дабіліся рэкорднага ўраджаю. «Мы атрымалі, — гаворыць старшыня, — па 32 цэнтнеры збожжа з гектара, а ў 1970 годзе калгасная ніва дала па 36,4 цэнтнера. Ды на якой плошчы — 1.200 гектараў!» Пасля ўсебаковай абмяркоўкі сваіх магчымасцей калгаснікі рашылі сабраць у гэтым годзе не менш як па 40 цэнтнераў збожжа з гектара. (вр)

ПОЛЬШЧА

ВІЗІТЫ

5 студзеня ў ЦК КПСС у Маскве адбылася сустрэча генеральнага сакратара ЦК партыі Л. Брэжнева і прэм'ера СССР А. Касыгіна з першым сакратаром ЦК ПАРП Э. Геркам і прэм'ерам ПНР П. Ярашэвічам. Абодва бакі з глыбокім задавальненнем пацвердзілі паспяховае развіццё ўсебаковых суадносін, спалучаючых абедзве брацкія партыі і абодва народы. Выказана імкненне да паглыблення палітычнага, гаспадарчага, навукова-тэхнічнага і абароннага супрацоўніцтва. Сустрэча выявіла поўнае адзінства поглядаў і праходзіла ў атмасферы дружбы і ўзаемнага зразумення.

Адначасова ў днях ад 4 да 8 студзеня прадстаўнікі сакратарыяту ЦК партыі нанеслі візіты ў цэнтральных камітэтах брацкіх партый сацыялістычных краін: Юзэф Тэйхма — у ЦК Германскай сацыялістычнай партыі адзінства; Станіслаў Кацёлак — у ЦК Камуністычнай партыі Чэхаславакіі; Стэфан Альшоўскі — у ЦК Венгерскай сацыялістычнай рабочай партыі і ЦК Румынскай камуністычнай партыі; Мечыслаў Мочар — у ЦК Балгарскай камуністычнай партыі. Падчас гэтых сустрэч быў зроблены абмен інфармацыі аб актуальных палітычных праблемах і абмеркаваны справы ўзаемнага супрацоўніцтва.

СТАБІЛІЗАЦЫЯ

Згодна з пастановамі Палітычнага Бюро партыі Рада Міністраў прыняла пастанову аб стабілізацыі рознічных цэн артыкулаў харчавання і забеспячэнні рынку таннымі прамысловымі артыкуламі. Урад пастанавіў не павышаць у гадах 1971 і 1972 цэн артыкулаў харчавання, а перш за ўсё мукі, хлеба, каш, макарону, мяса, малака, тлушчу, цукру і солі. Адначасова адпаведныя міністэрствы абавязаны да пастаўкі на рынак адпаведна вялікай колькасці танных артыкулаў харчавання.

ЭКАНАМІСТЫ

У Варшаве адбыўся XI агульнапольскі з'езд Польскага эканамічнага таварыства. З'езд адбываўся пад лозунгам: «Эканамісты ў службе інтэнсіўнага развіцця». Прыняло ў ім удзел каля 800 прадстаўнікоў эканамічнай тэорыі і практыкі, вучоных і эканамістаў прадпрыемстваў. З дакладам на з'ездзе выступіў прэзас Галоўнага праўлення ПЭТ — праф. Юзэф Паестка. Падкрэсліў ён асабліва моцна значэнне чалавека і міжлюдскіх суадносін для далейшага эканамічнага развіцця краіны. З прамовaю выступіў таксама намеснік прэм'ера Станіслаў Маеўскі, які пазнаёміў з'езд з пазіцыяй урада ў адносінах да асноўных эканамічных праблем краіны і ўказаў на шэраг недахопаў дагэтычасовай нашай эканамічнай палітыкі.

НАРАДЫ

Ва ўсёй краіне адбыліся нарады партыйнага актыву, на якіх абмяркаваліся праблемы грамадскіх, палітычных і гаспадарчых прычын снежаньскіх падзей.

ВАЯВОДСТВА

НАРАДА Ў ВК

Нядаўна ў Ваяводскім камітэце партыі ў Беластоку адбылася сустрэча экзекутывы ВК з партыйным актывам з усяго ваяводства. У нарадзе ўдзельнічалі сакратары павятовых камітэтаў партыі, актывісты з фабрык і грамад, актыў рад нарадовых, маладзёжны актыў і прадстаўнікі іншых асяроддзяў.

І сакратар ВК А. Лашэвіч пазнаёміў прысутных са справамі, якія былі тэмай нарады першых сакратароў ваяводскіх камітэтаў партыі, што адбылася 4 студзеня ў ЦК. Тав. Лашэвіч падкрэсліў, што, згодна з рашэннямі VII Пленума ЦК, Палітбюро ўжо зрабіла шэраг важных крокаў у напрамку паляпшэння жыцця працоўных, і цяпер ідзе падрыхтоўка да VIII Пленума ЦК.

Сакратар ВК С. Рубчэўскі пазнаёміў прысутных з тэмай нарады эканамічных сакратароў, якая адбылася ў ЦК таксама 4 студзеня. С. Рубчэўскі прадставіў шэраг спраў, звязаных з нанясеннем пэўных паправак у гаспадарчай палітыцы.

На нарадзе выступіў таксама кіраўнік Бюро прэсы ЦК ПАРП тав. В. Бэк.

У КАМІТЭЦЕ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ

Нядаўняе пасяджэнне камітэта па справах сельскай гаспадаркі Ваяводскага камітэта партыі было прысвечана загаспадараванню дзяржаўнага фонду зямлі. Дзяржаўны фонд зямлі штогод павялічваецца, і ў 1971—1975 гадах трэба будзе загаспадарыць больш 102 тыс. гектараў. Вялікая роля ў гэтай працы прыпадае для сельгасгурткоў.

З дакладам на пасяджэнні выступіў прэзас ВЗКР Ю. Родзік. У дакладзе гаварылася аб датыхчасовай працы сельгасгурткоў па загаспадарванню дзяржфонду зямлі і аб планах на наступную пяцігодку.

Павятовыя праўленні сельгасгурткоў разам з прэзідыумамі павятовых рад нарадовых апрацуюць дакладныя гарманаграмы перадачы зямлі гурткам і напрамкі найлепшага выкарыстання кожнага гектара зямлі.

ДОБРЫ СТАРТ

Беластоцкія прамысловыя прадпрыемствы добра пачалі новую пяцігодку. Нягледзячы на зімовыя цяжкасці, штодзённыя заданні выконваюцца згодна з планам, а часам нават перавыконваюцца. Можна спадзявацца, што студзеньскі план прадпрыемстваў будзе выкананы.

БОЛЬШ УВАГІ ДЗЕЦЯМ

Першыя тыдні марознай зімы — і ўжо шмат няшчасных выпадкаў сярод дзяцей. Вядома, што для дзяцей зіма — гэта пара вясёлых гульняў на снезе. Але мы, дарослыя, павінны дапільнаваць, каб дзіцячыя забавы былі бяспечныя. Часта можна ўбачыць, як дзеці з'язджаюць з горкі проста на вуліцу ці дарогу, дзе ў кожную хвіліну можа паявіцца аўтамашына. Небяспека падсцерагае дзяцей на слаба замерзшых рэчках і сажалках. На днях у Элку на рацэ Элк пад дзецьмі лёд праламаўся, і двое дзяцей трапіла пад лёд. Нягледзячы на хутка арганізаваную дапамогу, не ўдалося знайсці нават іх цел. (яч)

Niedziela — 17. I. 71

7.55 Program dnia; 8.00 TV Kurs Rolniczy: „Wychów loszek"; 8.35 „Przypominamy, radzimy"; 8.45 „Suita styczniowa" — film polski; 9.00 Dla młodych widzów: TV Klub Śmiałych; 11.00 „Opowiadanie z Ermitażu" (Leningrad); 11.30 „Wydawnictwa proponują..."; 11.45 Dziennik; 12.00 „Puchar Beskidów" — Otwarty Konkurs Skoków (Szczyrk); 14.00 „Dobrzy, lepsi i najlepsi"; 14.45 „Przemiany"; 15.15 Dla młodych widzów: „Azymut"; 15.45 PKF; 15.55 „Spotkanie z pisarzem" — Janusz Krasiński; 16.25 „Warszawa da się lubić" — teleturniej; 17.20 Telewizyjne Spotkania Teatralne — z cyklu — Komedia — Molier — „Mieszczanin szlachcicem"; 18.35 Międzynarodowy turniej koszykówki mężczyzn z okazji rocznicy wyzwolenia Warszawy; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Stefan Rachoń zaprasza" — program rozrywkowy; 20.50 Film fabularny włoski „Via Margutta"; 22.15 Magazyn sportowy.

Poniedziałek — 18. I. 71

15.20 i 23.00 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Fizyka; 16.25 Program dnia; 16.30 Dziennik; 16.40 Dla dzieci: „Zwierzyniec"; 17.30 Echo stadionu; 17.55 Poligon; 18.30 „Warszawa w malarstwie Canaletta"; 18.45 Eureka; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.00 „Hungariam natus — Poloniam colucatus" — fel. TV Tadeusza Kraśki; 20.20 Teatr TV: Krzysztof Choiński „Kwiaty dla matki"; 21.25 „Wieczorne melodie" (Moskwa); 22.20 Dziennik; 22.35 Zawody narciarskie o Puchar Świata — slalom gigant (sprawozdanie z Berna).

Wtorek — 19. I. 71

8.55 „Gość ze Skorpiona" — film TV NRD (cz. II.); 10.00 Dla szkół: (kl. IV) „Ziemia Lubelska"; 10.20 Przerwa; 10.55 Dla szkół: (kl. III lic.) Język polski. Maksym Gorki „Na dnie"; 11.25 Przerwa; 12.55 Przysposobienie Rolnicze. „Woda w życiu roślin"; 13.25 Przerwa; 13.55 Przysposobienie rolnicze. „Woda w życiu roślin"; 14.25 Przerwa; 15.20 i 22.30 Politechnika TV — rok, I. Matematyka; 16.25 Program dnia; 16.30 Dziennik; 16.40 Ekran Młodych; 18.25 „Centrum półprzewodników"; 19.00 „Cracovia" — film pol.; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Gość ze Skorpiona" — film TV NRD (cz. II); 21.10 „Polska zza siódmej miedzy" — rep.; 21.40 „W rytmie jazzu"; 22.10 Dziennik.

Sroda — 20 I. 71

9.00 „Do wynajęcia" TV film ang. („Saga rodu Forsytów"); 9.55 Dla szkół: (kl. VII). Historia. ((Twórcy wielkiej idei"; 10.25 Przerwa; 10.55 Dla szkół: (kl. VII). Fizyka. „Zasady dynamiki"; 11.25 Przerwa; 11.55 Dla szkół: (kl. VIII).. Chemia. „Sól kamienna"; 12.25 Przerwa; 12.45 „Wybieramy zawód"; 13.05 Przerwa; 15.20 i 23.00 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. Matematyka; 16.25 Program dnia; 16.30 Dziennik; 16.40 Dla młodych widzów: „Telewizja i ty" — „Inaczej niż inni"; 17.15 Magazyn ITP; 17.30 „Nauka w służbie morza"; 18.00 „Obrońcy Stalingradu" — seryjny film radz.; 18.30 Wszechnica TV — „Sztuka liczenia"; 19.00 Kurier Warszawski; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Do wynajęcia" — TV film ang. („Saga rodu Forsytów"); 20.55 Światowid; 21.25 „O ósmej za rzeką" — program rozrywkowy z Rostocka; 22.30 PKF; 22.40 Dziennik.

Czwartek — 21. I. 71

8.15 Matematyka w szkole. Geometria wykreślna. (zajęcia fakultatywne) cz. II; 8.45 Przerwa; 10.55 Dla szkół: (kl. V) — Język polski. „Spotkanie z pisarzem"; 11.25 Przerwa; 11.55 Dla szkół: (kl. III—IV lic.). Język polski. „Konstanty Ildefons Gałczyński"; 12.25 Przerwa; 12.45 Mechanizacja Rolnictwa „Mechanizacja zabiegów ochrony roślin" — cz. I; 13.15 Przerwa; 13.30 Mechanizacja Rolnictwa „Mechanizacja zabiegów ochrony roślin" — cz. II; 14.00 Przerwa; 15.20 i 22.30 Politechnika TV — rok I. Geometria wykreślna; 16.25 Program dnia; 16.30 Dziennik; 16.40 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem"; 17.40 „Zrób to sam"; 17.55 „Nasi blisko i daleko"; 18.25 Program estradowy; 19.00 Kurier Białostocki; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 Teatr „Kobra": Jan Zakrzewski „Bądźcie świadkami obrony"; 21.25 „Głos z daleka" (piosenki Juliana Tuwima); 21.55 Lektury współczesne — przed kamerą Zenona Macużanka; 22.10 Dziennik.

Piątek — 22. I. 71

9.00 „Gość ze Skorpiona" — film TV NRD cz. III; 9.55 Dla szkół: (kl. VIII). Zajęcia techniczne. „Jak oprawić książkę"; 10.25 Przerwa; 10.55 Dla szkół: (kl. VII). Wychowanie obywatelskie. „Wolny czas"; 11.25 Przerwa; 14.50 Fizyka dla nauczycieli — program inauguracyjny; 15.20 i 22.25 Politechnika TV — rok I. Matematyka; 16.25 Program dnia; 16.30 Dziennik; 16.40 Dla dzieci: „Pora na Telesfora"; 17.35 „Nie tylko dla pań"; 17.55 Gramy o telewizor — teleturniej; 18.15 Dialogi historyczne; 19.00 Kurier Mazowiecki; 19.20 Dobranoc; 19.30 Dziennik; 20.05 „Dobroczyńca" — franc. nowela filmowa; 20.30 Kraj; 21.10 „Gość ze Skorpiona" — film TV NRD — cz. III; 22.05 Dziennik.

Sobota — 23. I. 71

9.05 „Wałkonie" — film fab. włoski; 10.20 Dla szkół: (kl. IV lic.) Biologia. „Karola Darwina teoria ewolucji"; 11.25 Przerwa; 11.55 Dla szkół: (kl. VI). Geografia. „W Sudetach"; 12.25 Przerwa; 14.55 Program dnia; 15.00 Wychowanie fizyczne naszych dzieci; 15.10 Kurs Rolniczy. „Gospodarstwo przyzagrodowe w produkcji trzody chlewnej"; 15.45 Program tygodnia; 16.05 Oferty; 16.20 Dziennik; 16.30 Dla młodych widzów: „Kryształ ze Stambułu" — film TV Czechosłowackiej; 17.10 Spotkania z przyrodą; 17.35 „Folklor żywy" — „Folklor Podhala"; 18.05 Tele-Echo; 18.45 Wyniki plebiscytu Przeglądu Sportowego na 10-ciu najlepszych sportowców polskich; 19.20 Dobranoc; 19.30 Monitor; 20.20 Kino Interesujących Filmów: „Wałkonie" — film fab. włoski; 22.05 Dziennik; 22.25 „Podróże, podróże..."; 23.05 Filmowy program rozrywkowy.

Piątek, 15 stycznia

8.05 Nowiny; 8.15 Dla dzieci; 8.45 Komunista i czas; 9.15 Film dokument.; 9.30 W świecie zwierząt; 10.40 Nowiny; 13.00 Puchar ZSRR w jeździe szybkiej na lodzie; 15.00 Program dnia; 15.05 Dla dzieci; 15.55 Gra A. Lawonczyk; 16.15 Panorama nowin; 16.30 Festiwal republik radzieckich. Transmisja z Rygi; 18.00 Czas; 18.20 Mistrzostwa ZSRR w jeździe figurowej na lodzie (tańce sportowe); 19.40 TV teatr miniatur; 20.30 Tęcza; 21.00 Koncert estradowy.

Sobota, 16 stycznia

8.30 Przegląd międzynarodowy; 8.45 W świecie obrazów; 9.25 Nasza poczta; 9.40 Szkatułka muzyczna; 10.00 Spektakl teatralny; 11.30 Uniwersytet ludowy; 13.00 Transmisja sportowa; 15.30 Dla wsi; 16.00 Nowiny; 16.05 Film animowany dla dzieci; 17.30 Mistrzostwa ZSRR w jeździe figurowej na lodzie (kobiety); 18.30 Czas; 19.00 Film; 20.00 W eterze „Młodość"; 21.30 Nowiny.

Niedziela, 17 stycznia

8.00 Białe i czarne; 8.25 Almanach; 9.15 Kiosk muzyczny; 9.45 Film fab. 11.00 Skarby Ermitażu; 11.30 Dla żołnierzy; 12.30 Dla wsi; 13.00 Transmisja sportowa; 15.30 Spotkania muzyczne; 16.00 Nowiny; 16.05 Klub filmowy; 17.00 Eskalacja agresji; 17.30 Mistrzostwa ZSRR w jeździe figurowej na lodzie (występ pokazowy); 19.00 Czas; 19.30 Mistrzostwa ZSRR w jeździe figurowej na lodzie (występ pokazowy); 20.30 Program estradowy; 21.30 Puchar ZSRR w jeździe szybkiej na lodzie.

НЕ ТОЛЬКІ ГАНДАЛЬ

Зімовы, снежны вечар. Людзі скончылі свае гаспадарскія абавязкі. Адпачываюць, хто як можа і ўмее. Многія ідуць у клуб.

Знаходжуся ў вёсцы Койлы Гайнаўскага павета. Клуб тут невялікі, месціцца ў прыватным памяшканні Пятра Ваўрэнюка. У клубе некалькі столікаў, крэслы, тэлевізар, розныя гульні, ды буфет з папяросамі, аранжадай і півам. Клуб належыць да гайнаўскай гміннай спулдзельні. Так сапраўды то найбольшай прыемнасцю для наведвальнікаў клуба з'яўляецца тэлевізар. Але і ў тэлевізары бывае часам праграма нецікавая і нудная. Прысутныя тады таксама нудзяцца.

У клуб увайшла настаўніца мясцовай школы, Эльжбета Баранецкая. Змяніліся твары прысутных. Пачынаецца вечар гульняў і смеху. Вось хаця б такая простая гульня. Дзве асобы купляюць па пачцы пячэння і пачынаецца конкурс — хто хутчэй з'есць. Потым настаўніца купляе лізак і ўручае яго пераможцу. Нібы нічога разумнага, а смеху на цэлую гадзіну. Настаўніца Баранецкая з'яўляецца частым госцем у мясцовым клубе. Пераканалася яна, што звычайныя гарцэрскія гульні цешаць пажылых, сур'ёзных сялян у не меншай меры, чымсьці вясковую дзетвару.

Апрача клуба ў Койлах, гайнаўская ГС мае яшчэ клубы гаспадара ў Новаберазове і Карыцісках. Шкада толькі, што мясцовыя настаўнікі не ўключаюцца там у працу клубаў, не імкнуцца выкарыстаць іх да такіх ці іншых культурных мерапрыемстваў. Праца клуба зводзіцца тут у асноўным да агляданне тэлевізійных праграм. Добра і гэта, але магло б, як кажуць, быць яшчэ лепш.

Найцікавейшым аднак мерапрыемствам гайнаўскай ГС будзе кавярня ў Горным. Горнае — гэта адна з вуліц Гайнаўкі, а адначасова гэта зусім звычайная вёска. Некалькі гадоў таму назад вёску Горнае прылучылі да Гайнаўкі і зрабілі з яе вуліцу Горнае. Гайнаўская ГС пастанавіла абсталяваць тут высокастандартную кавярню, такую, якія ёсць у вялікіх гарадах: з музыкай, з рознымі культурнымі мерапрыемствамі, з высокаякаснымі напіткамі, кавярняй апекавацца будзе гайнаўскае праўленне БГКТ, якое праводзіць тут будзе сваю культурна-асветную дзейнасць. Клуб размесціцца ў старым, але абшырным школьным будынку, з якога вучні высяліліся пасля пабудовы ў Горным новай, прыгожай школы. Жыхары Горнага хутка змяняюць свой спосаб жыцця і свае манеры з чыста вясковых на гарадскія, і новая кавярня будзе новым праявам гэтых перамен.

Гайнаўская гмінная спулдзельня з'яўляецца найважнейшай гміннай спулдзельняй Гайнаўшчыны. Забяспечвае яна гандлёвыя паслугі сялянам Гайнаўкі і навакольных грамадскіх рад. Свае гандлёвыя абавязкі ў адносінах да сялян ГС выконвае дасканала. Кіраўніцтва гміннай спулдзельні ведае аднак, што гандаль для ГС — рэч, праўда, найважнейшая, але не адзіная. Хоча яно і вельмі слушна — у меру сваіх сіл і магчымасцей прычыніцца таксама і да культурнага развіцця Гайнаўкі і навакольных вёсак.

У. Паўлючук

НАРОДНАЕ МАСТАЦТВА БЕЛЬСКАГА ПАВЕТА

Так называецца адкрытая ў Бельску выстаўка, якая паказвае народнае мастацтва павета. Як вядома, Бельскі павет належыць да багацейшых і больш арыгінальных раёнаў па характару сваёй народнай культуры. Тут спатыкаем жывыя формы ў пастаянным развіцці разьбы па дрэву, саламянага і ваўнянага ткацтва, вышыўкі, гафту і г.д. У Бельску знаходзіцца цэнтр народнай вытворчасці, існуе пункт скупу народных вырабаў для рынку.

Бельская выстаўка з'яўляецца адной з серыі выставак народнага мастацтва Беласточчыны, арганізаваных аддзеламі культуры. Кожная з іх паказвае свой раён і яго асаблівасці. (вл)

І сабралася група ў 40 асоб... *Фота Цаф — Сянько*

ВАНДРОЎКІ ПА ВАКАЛЬНЫХ І МУЗЫЧНЫХ КАЛЕКТЫВАХ (2)

ТРАСА ДРУГАЯ: МІЛЕЙЧЫЦЫ — БЕЛАСТОК

Спявалі ў Мілейчыцах пры Тэклі Вашчук. Была яна тады настаўніцай у мілейчыцкай школе. З найбольш здольных старэйшых школьніц (пачынаючы ад V-га класа) выбрала свой каляровы квартэт «Бядронкі», які блісnуў на конкурсе беларускай песні 1970 года ў Беластоку. Блісnуў і... пагас. Адышла з Мілейчыц Тэкля Вашчук і адышлі дзяўчаты-бядронкі. Кажуць, што дзве з іх вучацца ў беластоцкіх тэхнікумах і прыходзяць на Варшаўскую 11 спяваць у новым беларускім хоры.

А ў Мілейчыцах замоўклі песні. Пытаю ў Тэклі, ці, будучы ў Мілейчыцах, не прабавала яна працаваць з дарослай моладдзю?

Тэкля Вашчук: «Прабавала я ў Мілейчыцах зрабіць хор з моладдзю і старэйшымі. Нямнога аднак было жадаючых. Саромеліся чагось людзі. І з рэпертуарам было там кепска. А калі хочаш нешта рабіць са старэйшымі, трэба мець добры і цікавы рэпертуар.

Ставілася таксама ў Мілейчыцах справа інструментальнага калектыву. Былі мандаліны. Але да гэтага інструменту моладзі не загоніш. Мне, калі я была настаўніцай, лягчэй было працаваць са школьнікамі. У школе ў нас заўсёды быў калектыў. Конкурс беларускай песні нас мабілізаваў. Рыхтаваліся мы салідна. Многа дапамог пан Юзэф Янушка. Ён вельмі заангажаваўся ў нашу працу з «Бядронкамі». Мы тады прыдумалі назву нашаму квартэту. Вырашыла я таксама, што «Бядронак» маіх апрану міла для вока. Праўду кажучы, блюзкі і спадніцы ўжо абрыдлі і трэба заўсёды шукаць нечага новага таксама ва ўборах. Вельмі важна, калі група спевакоў, ці нават адзін саліст добра выглядае знешне. Важная і назва хору ці групы. Цяпер мода на кароткія назвы і добра было б такую моду і ў беларускім вакальным руху ўвесці».

Наш расказ з падарожжа ў Мілейчыцы датычыць таго, што было. Пробы стварыць там сталую вакальную групу не выйшлі. Аднак і ГП і я асабіста пераканаты, што Мілейчыцы спяваць могуць. Павінны! Бо ці толькі на спробах можа скончыцца спявачая ініцыятыва Мілейчыц?

А ў Беластоку сярод членаў і сімпатыкаў Беларускага таварыства і клуба таксама чарговая спроба арганізаваць хор, канкрэтна звязаная з трыма асобамі ўжо: Тэкляй Вашчук, якая з Мілейчыц прыехала ў Беласток, Зосяй Стаськевіч — кіраўніком клуба і Станіславам Станкевічам — доўгагадовым і актыўным дзеячом таварыства і «Лявоніхі», зараз студэнтам музычнага аддзялення Вышэйшай настаўніцкай школы ў Беластоку.

У Беластоку пры гарадскім аддзеле гаворыцца ясна і выразна пра хор у поўным значэнні гэтага слова. Калі пачынаю сумнявацца ў сэнсе існавання хору, калі пытаю, ці выйдзе цяпер хор, бо ж розныя цяжкасці з гэтым бываюць, калі кажу, што можа лепш бы арганізаваць вакальную групу эстраднага характару, спатыкаюся з нязломным перакананнем і верай, што ў Беластоку патрэбен поўны мешаны чатырохгалосны хор, хор у некалькі дзесяткаў асоб. Некалькі месяцаў ужо прайшло. І сабралася група ў 40 асоб, група людзей, жадаючых складаць беларускі хор. Гэта людзі маладыя. Улічваючы энергію і ўпартасць арганізатараў хору і яго ўдзельнікаў, можна паверыць, што беларускі хор будзе існаваць. Што ў 1971 годзе пачуем яго першую праграму.

Некалькі слоў пра праграму і рэпертуар. ГП мае цяпер чалавека, які можа заняцца, а нават ужо заняўся, апрацоўкай народных песень Беласточчыны для харавога выканання. Нарэшце тое, чаго трэба, чаго вымагаў наш час і патрэбы. Песенны фальклор Беласточчыны будзе ўваходзіць у рэпертуар калектываў. Кіраўнікі беларускага хору сцвярджаюць: «Мы хочам быць калектывам фальклорным». Тэкля нават усклікае: «Каб здабыць нам характэрныя беларускія абрады! Мы б тады ўсю нашу праграму збудавалі на іх канве!»

Ідуць размовы пра хор, пра яго арганізацыю. Існуе цікавая думка, што хор не будзе стаяць на месцы, але будзе ў пастаянным руху на сцэне. Будзе спеў, танец, ігра, каляровыя ўборы. Усё будзе складацца на цэласць жывую і радасную. Вобраз будучага беларускага хору ў Беластоку, які рысуюць яго творцы, прадстаўляецца прыгожа. Гавораць там таксама, што сярод 40 харыстаў пануе энергія і лад, ахвота да працы. Калі так, то варта чакаць пакуль аж ва ўсёй сваёй красе не выступіць з праграмай хор гарадскога аддзела Беларускага таварыства у Беластоку.

Вера Леўчук

МОЙ РОДНЫ КУТ...

Зімовая дарога. *Фота: Я. Цялушэцкі*

БЕЛАРУСКАЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

Выйшаў II том «Беларускай савецкай энцыклапедыі». Пачынаецца ён Афінамі і канчаецца беларускай вёскай Ведрыч. Том асабліва багаты беларускай тэмай. У ім жа ўсё, што на «б». Перш за ўсё трэба адзначыць артыкул «Беларусы». У ім знаходзім багатую інфармацыю аб беларускай нацыі, між іншым, аб рассяленні беларусаў: у БССР, Савецкім Саюзе і за межамі (у тым і ў ПНР). Лікі, факты, табліцы. Артыкул мае наступныя раздзелы: «Фарміраванне беларускай народнасці» (падраздзелы: «У перыяд Кіеўскай Русі», «Беларусы ў Вялікім княстве Літоўскім», «Беларусы ў Рэчы Паспалітай») «Фарміраванне беларускай нацыі», «Фарміраванне беларускай сацыялістычнай нацыі» (падраздзелы: «Сацыяльна-эканамічныя ўмовы. Стварэнне БССР», «Удзел беларусаў у Вялікай Айчыннай вайне Савецкага Саюза», «Заняткі, побыт», «Развіццё беларускай культуры»).

Нас асабліва цікавяць матэрыялы, звязаныя з Беласточчынай. Яны куды багацейшыя, чым, напрыклад, у «Малой» ці «Вялікай Савецкай Энцыклапедыі». Выступаюць у асобных артыкулах і таксама не звязаных непасрэдна з Беласточчынай. Даюць яны добрую і, па меры магчымасці, навейшую інфармацыю. І так, А. Мальдзіс у даведцы пра БГКТ піша аб характары нашай арганізацыі, паведамляе, якім мэтам яна служыць, калі была створана, называе аддзелы, інфармуе аб кафедры беларускай філалогіі ў Варшаўскім універсітэце і аддзяленні бел. філалогіі пры завочнай настаўніцкай студыі ў Беластоку, аб літ. аб'яднанні «Белавежа» і яго зборніках «Рунь», «Мой родны кут» і «Белавежа», аб кніжках вершаў А. Барскага, Я. Бурша і В. Шведа, аб навуковым гуртку і яго выданнях, аб нашым музеі, «Лявонісе», «Ніве» і «календары». Беларускаму этнаграфічнаму музею ў Белавежы прысвечана таксама асобная даведка.

Шмат каштоўных вестак прыносяць артыкулы, прысвечаныя Беластоку, Беластоцкаму партызанскаму злучэнню, Беластоцкай вобласці, Беластоцкаму абласному антыфашысцкаму камітэту і Беластоцкаму падпольнаму абкому КП(б)Б.

Вось некалькі фактаў аб Беластоцкім партызанскім злучэнні: налічвала 4165 узброеных партызанаў, аб'яднаных у 5 брыгад: «У імя Радзімы», імя Чапаева, імя Кастуся Каліноўскага, імя Аляксандра Неўскага, імя Панамарэнкі і 7 асобна дзейных атрадаў: «Баявы» імя Дунаева, імя Калініна, імя Будзённага, імя Жукава, імя Багдана Хмяльніцкага, імя Дзяржынскага і № 550. За час дзейнасці байцы Беластоцкага партызанскага злучэння падарвалі 418 вайсковых эшалонаў ворага, 1456 рэек, 193 чыгуначныя і шашэйныя масты, знішчылі 25 танкаў і бронемашын, 190 аўтамашын, 1 самалёт, разбілі 19 варожых гарнізонаў і штабаў, 23 валасныя управы, 6 нямецкіх маёнткаў, знішчылі больш за 18 тыс. і ўзялі ў палон 450 фашыстаў.

Звернем яшчэ ўвагу на нашых землякоў, якім прысвечаны даведкі ў II томе БелСЭ. Будуць гэта: Міхаіл Баброўскі з Вулькі — беларускі славіст і арыенталіст, Уладзімір Баўм з вёскі Карыціскі Бельскага павета — гаспадарчы дзеяч БССР (Герой Сацыялістычнай Працы), Якаў Браншттэйн з Бельска — беларускі і яўрэйскі савецкі літаратуразнавец і крытык, Павел Валошын з Гаркавіч Сакольскага павета — адзін з ініцыятараў стварэння Беларускай сялянска-рабочай грамады і Аляксандр Вашкевіч з Белавежы — Герой Савецкага Саюза. За выключэннем Баброўскага пры ўсіх іншых выхадцах з Беласточчыны змешчаны іх партрэты. Шкада толькі, што аўтар даведкі пра А. Вашкевіча не меў, відаць, поўных вестак аб ім. Вашкевіч выступае тут у ролі камандзіра палка, а вядома ж, што з 1944 г. камандаваў ён дывізіяй. На гэтым пасту ў генеральскім чыне і загінуў пад Будзішынам у апошняй фазе вайны.

У цэлым II том БелСЭ, як і першы, робіць вельмі карыснае ўражанне. Апрацаваны з вялікай дбайнасцю і любоў'ю, з'яўляецца сапраўдным універсальным даведнікам па пытаннях, якіх не знойдзеш у іншых энцыклапедыях.

(рл)

У НАС, У СТРАШАВЕ

У Страшава прыехаў я ў адзін з апошніх дзён снежня мінулага года. Вёска Страшава (Беластоцкі павет) знаходзіцца ў трох кіламетрах ад Гарадка і амаль адзін кіламетр ад чыгункі, якая спалучае Беласток з Зубкамі. Невялічкая яна ды яшчэ раскінутая па так званых калёніях.

Размову пачалі мы з Зінай Лебядзінскай, загадчыцай мясцовай святліцы. Зіна расказала нам аб вестках з так званага свайго панадворка. Закранула яна тэму культурнага жыцця.

— Культурнае жыццё ў нас у Страшаве, можна сказаць, страціла ранейшы размах. Стала гэтак у сувязі з тым, што са Страшава выехалі дзве нашыя актывісткі — настаўніца Марыя Вярцінская і старшыня гуртка ЗМВ Лідзія Антончук. Пані Вярцінская працуе зараз у школе ў Сахонях, а Лідзія Антончук заканчвае апошні год навукі ў эканамічным тэхнікуме і таму затрымалася яна ў Беластоку. Раней Лідка, як яе ў нас тут называюць, штодзень даязджала цягніком у школу.

Неўзабаве адбудзецца сход гуртка ЗМВ і тады выбяруць новае яго праўленне. На маю думку, моладзь наша надалей будзе ахвотна ўдзельнічаць у развіцці культурнага жыцця ў вёсцы. Дагэтуль нашая моладзь збіралася ў святліцы не толькі глядзець тэлевізар, ці пачытаць прэсу, пагуляць у шашкі, але арганізоўвала танцавальныя вечарыны, сустрэчы з цікавымі людзьмі, рабіла фотавыстаўкі і сценгазеты. Сходзілася моладзь, каб дапамагчы мне сабраць большую колькасць грампласцінак на сяброўскую вечарыну або на рэпетыцыі, калі рыхтавалі мы мастацкую частку з той ці іншай нагоды. Дзякуючы вялікаму вопыту ў працы з моладдзю пані Вярцінскай удалося нам падрыхтаваць п'есу «Выважажыла» Ю. Геніюша, а таксама п'есу «Як я быў доктарам» М. Алтухова. Моладзь наша актыўная ў рэалізацыі грамадскіх чынаў. Прымала яна ўдзел у пасадцы лесу, будове дарог, парадкаванні прышкольнага панадворка, на якім знаходзіцца наша святліца, і г.д. Цяпер у нас новая кіраўнічка школы, пані Галена Аўрон, яна не супраць таму, каб уключыцца да працы з моладдзю.

Нашы клопаты? Задоўга рамантуюць у Гарадку наш клубны тэлевізар. Апрача таго, гарадоцкая ГРН зацягвае рамонт даху ў святліцы, і ўжо на сценах зрабіліся зацёкі. Дагэтуль дарэмныя былі мае клопаты аб тым, каб уставіць часку вокан, а таксама пашкліць іх.

Другім маім субяседнікам быў пажылы селянін, які ўжо дзевяць год з'яўляецца першым сакратаром ПОП. Быў гэта Вінцук Карпюк. Ён звярнуў перш за ўсё ўвагу на тое, што жыхары вёскі Страшава вельмі актыўныя ў грамадскіх чынах. — Дзякуючы ініцыятыве іх саміх, — сказаў ён, — ёсць у нас школа, навюсенькая злеўня малака і новы будынак чыгуначнай пачакальні. Апрача таго, сяляне шмат папрацавалі пры будове дарог.

— У 1969 годзе была праведзена ў нас меліярацыя лугоў і сенажацяў. Зараз дзякуючы такому мерапрыемству значна павысіліся ўраджаі травы. Страшаўская злеўня малака мае 60 дастаўцаў са Страшава і Бялевіч, якія амаль штодзень здаюць да тысячы літраў сырадою.

Сяляне даюць усё большую колькасць штучных угнаенняў пад сельскагаспадарчыя культуры, а ўжо смела можна сказаць і аб тым, што гаспадары са Страшава і Бялевіч даюць іх найбольш у параўнанні з іншымі вёскамі грамады. Больш масава карыстаюцца яны таксама хімічнымі рэчывамі да ліквідацыі пустазелля.

Мы стараемся, каб электрыфікаваць калёніі, а таксама зрабіць вулічнае асвятленне ў вёсцы і асвятленне чыгуначнай пачакальні.

Трэцім маім субяседнікам быў Мікалай Лебядзінскі, настаўнік-пенсіянер. М. Лебядзінскі зазначыў неабходнасць арганізавання ў вёсцы сельскагаспадарчых курсаў. Сказаў ён, што неабходны яны як маладым сялянам, так і гаспадарам з доўгалетняй практыкай, бо паглыбляць ці адсвяжаць веды заўсёды варта.

— Нашы аграномы і заатэхнікі, — гаварыў ён на прыкладзе сваёй вёскі, — часамі дбаюць толькі аб выкананні сялянамі плана закупу штучных угнаенняў, а замала часу прысвячаюць на індывідуальныя размовы і парады сялянам.

А ёсць у нас шмат добрых гаспадароў. Да такіх прыкладных належаць у нас Мікалай Карпюк, сын Арсенія, і Ян Карпюк, сын Цярэнція. Мікалай Карпюк мае не толькі ўласны трактар і амаль усе іншыя сельскагаспадарчыя машыны, але і выкарыстоўвае ён на сваіх зямельных угоддзях усе агратэхнічныя прыёмы. Калі гаварыць аб грамадскіх чынах, дык варта адзначыць факт актыўнага ўдзелу ўсіх сялян, хоць бы, прыкладна, пры пабудове школы і чыгуначнай пачакальні.

Школу пабудавалі мы з будынка перавезенага аж з Беластока, а ўжо самі сяляне звезлі не толькі будаўляныя матэрыялы, як бэлькі, жвір і г.д., але і выканалі ўсе нефаховыя працы. Чыгуначная пачакальня была пабудавана дзякуючы асабліваму здарэнню. Жыхары Страшава даведаліся ад чыгуначнікаў, што тады і тады будзе праязджаць сам дырэктар ДОКП, выйшлі яны ў той дзень гуртам з кветкамі насустрач цягніку. Затрымалі цягнік, расказалі сваю просьбу, і дырэктар згадзіўся адкрыць тут паўстанак. А пачакальню пабудавалі мы ўжо самі. Дырэкцыя чыгункі дала нам толькі будаўляны матэрыял і вапну.

Я. ЦЯЛУШЭЦКІ

КГ У РАФАЛОЎЦЫ

Адным з лепшых грамадскіх камітэтаў партыі (КГ) у Беластоцкім павеце з'яўляецца камітэт у Рафалоўцы. Правёў ён у мінулай кадэнцыі 35 пасяджэнняў. Тэмы іх былі наступныя: ацэнка выканання праграмы дзейнасці камітэта ў мінулай кадэнцыі, ацэнка выканання сельскагаспадарчых планаў па жывёлагадоўлі, кантрактацыі збожжавых культур, па прымяненню мінеральных угнаенняў і ліквідацыі пустазелля і насякомых. На пасяджэннях была прааналізавана таксама дзейнасць мясцовых клубаў і святліц, праведзена ацэнка заняткаў па партыйнай падрыхтоўцы, ацэнка дзейнасці ЗМВ і КГВ.

Вялікія дасягненні камітэт мае ў разбудове партыйных радоў. Прынята 32 асобы ў кандыдаты ПАРП. Добра супрацоўнічаў з КГВ (гурток вясковых гаспадынь). КГВ пры дапамозе КГ (грамадскага камітэта) арганізуе дзяцінцы ў перыяд пільных палявых работ. Арганізаваны ў паасобных КГВ кулінарныя курсы, курсы рацыянальнага харчавання, курсы мясных вырабаў і г.д. У самай Рафалоўцы адбыўся дзявярскі курс. Нядаўна прайшлі партыйныя перавыбары ўлад на грамадскіх канферэнцыях.

Рафалоўскі грамадскі камітэт выбраў паўторна першым сакратаром Тадэвуша Насароўскага, які з'яўляецца бухгалтарам МБМ і радным ГРН, сакратаром прапаганды Віктара Някалу — кіраўніка школы і раднага ГРН, сакратаром па сельскагаспадарчых справах — Генрыка Янчылу, дырэктара ПГР і раднага ГРН. (яц)

СОЛТЫС

Вёска Плянта (Гайнаўскі павет) не вялікая, налічвае ўсяго 70 гаспадарак, але раскінутая па хутарах. Нялёгка быць солтысам у такой вёсцы. Аднак Аляксей Анішчук свае солтысаўскія абавязкі выконвае паспяхова ўжо 12 год. За гэтыя гады многа чаго змянілася ў вёсцы.

Зараз ёсць тут новая крама, малачарня, сельскагаспадарчы гурток, дамы накрыты чарапіцай. Увечары на вуліцы і ў хатах гараць электрычныя лямпачкі.

Вёска Плянта стала перадавой у Нараўскай грамадзе па аплачванню падаткаў. Немалая ў гэтым заслуга солтыса. Гаспадары з Плянты ўсё больш займаюцца гадоўляй быдла, бугаёў і пародзістых свіней. У летні перыяд прадаюць яны дзяржаве больш 500 літраў малака ў дзень. Па 10—20 літраў малака прадаюць штодзень Антон Грыцук, Грыша Анішчук, Марыся Бойка і г.д. Плянтаўскія жыхары актыўныя. Шмат папрацавалі яны грамадскім чынам пры пабудове крамы, малачарні і дарог. У апошні час сяляне паглыбляюць свае веды на курсе сельскагаспадарчай падрыхтоўкі.

На агульнаграмадскіх сходах жыхары Плянты абмяркоўвалі многа істотных спраў з жыцця сваёй вёскі, між іншым, інвестыцыі, выкананне планаў кантрактацыі збожжавых культур і мінеральных угнаенняў, забеспячэнне крамы харчавымі прадуктамі і г.д. З многімі прапановамі выступіў да аднавяскоўцаў сам солтыс А. Анішчук.

Аляксей Анішчук займаецца не толькі гаспадаркай і выкананнем солтысаўскіх абавязкаў. У вольны час любіць ён пачытаць кніжкі на тэмы жыцця людзей у іншых краінах, прачытаць «Газету Беластоцкую», «Ніву» і «Плён». (ЯЦ)

У ГАЙНАЎСКІМ ПАВЕЦЕ...

...зямельныя ўгоддзі займаюць 50 працэнтаў агульнай паверхні, з тых зямельных угоддзяў лугі і сенажаці займаюць 34 прац., а ворныя грунты 66 прац. Вялікім дасягненнем у сельскагаспадарчай галіне з'яўляецца ліквідацыя цераспалосіцы на 34000 гектараў, а таксама ліквідаванне яе ў далейшым на 15 500 га. На 27 000 гектараў лугоў і пасбішч загаспадарана 9 200 га. Прадугледжваецца, што ўраджаі з іх дадуць 85 працэнтаў сена з 1 га.

У павеце ёсць 1 108 супольных пасбішчаў, якія займаюць 3200-гектаравы абшар. На 1200 га перасталі пасвіць табунамі быдла. Загаспадарваюць наступныя 500 га.

Дагэтуль на слабых глебах пасаджана 2 330 га лесу.

Агулам у павеце налічваецца 28 000 штук быдла, г. зн. 36 штук на 100 га зямельных угоддзяў. (ЯЦ)

У СВЯТЛІЦЫ ЧЫГУНАЧНІКАЎ

На чыгуначным прыпынку Нараўка (Гайнаўскі павет) ёсць святліца чыгуначнікаў, працай якой кіруе Уладзімір Клімюк. У святліцы заўсёды шмат наведвальнікаў. Увечары можна тут глядзець тэлевізійную праграму, слухаць мелодыі з грампласцінак, іграць у шахматы або чытаць прэсу. На століках можна знайсці розныя часопісы, як «Трыбуна Люду», «Газета Беластоцкая», «Культура і Жыце», «Пшыяцюлка», «Гаспадыні», «Советский Союз», «Огонёк», «Известия», «Беларусь» і г.д.

У святліцы адбываецца многа культурна-асветных мерапрыемстваў: сустрэчы з цікавымі людзьмі, гутаркі на грамадска-палітычныя і выхаваўчыя тэмы, адбываюцца рэпетыцыі музычнага гуртка, удзельнікі якога вучацца іграць на акардэоне, мандаліне і гітары. Адзін раз у тыдзень прыязджае сюды аб'язное кіно з фільмамі. З нагоды дзяржаўных свят адбываюцца тут урачыстыя акадэміі. ЗМВ-оўская моладзь рыхтуе тады мастацкую частку, конкурсы, «згадуй-згадулі», дэкарацыі і сценгазеты. Апрача гэтага, моладзь займаецца спортам, грамадскім чынам наладжвае спартыўную пляцоўку, парадкуе чыгуначны будынак або прымае ўдзел у пабудове дарог. У святліцы ёсць бібліятэчны пункт сядлецкай бібліятэкі, які налічвае 184 кніжкі мастацкай літаратуры і школьнай лектуры, у тым ліку 74 кніжкі на беларускай мове. Кніжкамі карыстаецца 78 чытачоў, а найбольш Адам Цэха, Гражына Грыка і Аляксандр Клімюк. Кіраўнік святліцы Ул. Клімюк прывівае любоў да кнігі не толькі моладзі, але і дарослым. Умее ён выбраць кніжку да густу чытача, умее заахвоціць пачытаць прэсу і г.д. (яц)

Ці Вы ўжо выпісалі „Ніву"?

Беларуская літаратура

АЛЯКСАНДР БАРШЧЭЎСКІ

ЛІТАРАТУРА КІЕЎСКАЙ РУСІ

АГІЯГРАФІЧНАЯ ЛІТАРАТУРА. Назва жанру звязана з грэчаскімі словамі агіос-святы, графія — апісанне. Даволі часта гісторыкі літаратуры ўжываюць на акрэсленне гэтага жанру тэрмін «жыццийная літаратура». Агіяграфія з'яўляецца класічным прыкладам рэлігійнай літаратуры — яе мэта заключалася ў прапагандаванні жыцця і дзейнасці духоўных або свецкіх кананізаваных асоб. Першыя ўзрывы жыццийнай літаратуры паявіліся ў Рымскай імперыі. Кіеўская Русь узоры гэтыя прыняла з Візантыі.

Архітэктоніка агіяграфічных твораў адзначаецца пэўнай шаблоннасцю. Як правіла раздзяляюцца яны на тры часткі. У першай частцы гаворыцца аб дамашнім асяроддзі будучага святога і аб яго дзяцінстве. Ужо тады праяўляецца ў яго абыякавасць да гульняў з равеснікамі і схільнасць да навукі і малітвы.

Другая частка прысвечана юнацтву святога і яго падзвіжніцкай дзейнасці. Нямала тут разважанняў аб змаганні святога з цялеснымі спакусамі і з зайздроснымі ворагамі.

У трэцяй частцы расказваецца часта аб смерці святога, аб цудах на яго магіле і аб пакаранні богам яго ворагаў. Зразумела, што бываюць жыцці, у якіх бачым большыя або меншыя адхіленні ад гэтага шаблону.

Да найбольш вядомых твораў жыццийнай літаратуры ў Кіеўскай Русі належалі: «Жыццё Аляксея чалавека божага», «Жыццё Барыса і Глеба», «Жыццё Феадосія Пячэрскага». З беларускімі землямі звязаны «Жыццё Ефрасініі Полацкай», «Жыццё Аўраамія Смаленскага». Некаторыя з даследчыкаў да жыццийнай літаратуры адносяць таксама «Повесць аб Меркурыі Смаленскім».

Калі разглядаць жыцці, паўстаўшыя на беларускіх землях з пункту гледжання рэалізму, дык на першым месцы трэба паставіць «Жыццё Ефрасініі Полацкай», на другім месцы больш фікцыйнае «Жыццё Аўраамія Смаленскага», на трэцім зусім фантастычную «Повесць аб Меркурыі Смаленскім».

Жыццё Ефрасініі Полацкай было напісана, праўдападобна, у канцы XII або ў пачатку XIII ст. Расказвае яно аб жыцці і дзейнасці дачкі Полацкага князя Георгія, якая адмовіла ўсім канкурэнтам да яе рукі і выбрала шлях падзвіжніцтва і служэння царкве. У канцы жыцця Еўфрасінія паехала ў Палестыну на міфічную магілу Хрыста, дзе пакінула залатую кадзельніцу, — дар усёй Рускай зямлі. Вяртаючыся на радзіму, Еўфрасінія памерла. З постаццю Еўфрасініі звязана матэрыяльная памятка — залаты крыж з мініятурнымі абразкамі і дарагімі каменнямі, які быў зроблены тагачасным полацкім рамеснікам Лазарам Богшам.

Жыццё Аўраамія Смаленскага было напісана, праўдападобна, каля 1240 года. Расказваецца ў ім аб падзвіжніцкай дзейнасці Аўраамія, які жыў у канцы XII і ў пачатку XIII ст. Жыццё Аўраамія поўнасцю супадае з канонамі агіяграфічнай літаратуры. Складаецца яно з трох частак, якія адносяцца да дзяцінства, падзвіжніцкай дзейнасці і смерці святога. Са зместу жыцця даведваемся, што Аўраамій быў трынаццатым дзіцём у сваёй сям'і. У яго было дванаццаць сясцёр. Ужо ў дзяцінстве стасаваўся да посту, цікавіўся законам божым і малітвай. Калі дарос, адмовіўся ад жаніцьбы. Пасля смерці бацькоў раздаў усю маёмасць бедным і пастрыгся ў манахі. У перыяд сваёй царкоўнай службы сустрэўся з варожасцю духавенства, якое не хацела прызнаць яго святасці. Быў нават суджаны царкоўным судом і выселены з манастыра. Ворагі Аўраамія былі аднак пакараны богам. Доказам прыхільнасці бога да Аўраамія быў вялікі дождж, які пайшоў пасля малітвы Аўраамія падчас вялікай засухі. Факт гэты праславіў паводле аўтара імя святога ў народзе. Памёр Аўраамій, маючы 50 год.

Повесць аб Меркурыі Смаленскім па сутнасці беспадстаўна залічваецца некаторымі даследчыкамі да агіяграфічнай літаратуры. Дамінуюць у ёй фантастычныя элементы. Повесць у многім нагадвае фальклорныя творы аб міфічных героях-мсціўцах. Значэнне повесці заключаецца ў моцна падкрэсленай ідэі барацьбы з мангольскім нашэсцем.

Канчаючы інфармацыю аб жыццийнай літаратуры, мусім памятаць аб эпосе, у якой паўставала. Было гэта глыбокае сярэднявечча, якое адзначалася пагардай да ўсяго свецкага, рацыянальнага, дачэснага. Агіяграфія была зброяй у руках царквы. Прапагандаванне пагарды да нармальнага жыцця, пахвала пакорлівасці, бескрытычнай паслухмянасці, узвышэнне аскетызму і сляпой рэлігійнасці становяць яе істоту.

ЯШЧЭ ў адрас Орлі

Рэдакцыя атрымала ліст В. Валкавыцкай з Орлі. Адклікаецца яна на мой артыкул «Пра Орлю не найлепш» і робіць мне закід, быццам бы я паставіла ў ім справу звальнення з працы арлянскай светліцовай. Аўтар лісту піша: «Варожыя элементы момант гэты ўжо выкарысталі». Далей, у доўгім сваім лісце расказвае В. Валкавыцкая пра сваю багатую грамадскую працу, пра дасягненні і поспехі ў працы святліцы, якой кіруе.

Не разумею, чаму аўтар лісту гэтак адчытаў мой артыкул. Не паставіла я ў ім прапановы звальнення светліцовай з працы. А што артыкул быў крытычны? Так! Проста старалася я, зрэшты, разам з адказнымі дзеячамі ГРН, разважыць пытанне клімату культурнага жыцця Орлі, ролі дома культуры, які там ёсць. Факт, выйшла пры гэтым справа браку каардынацыі ў культурна-асветнай дзейнасці паміж арлянскімі так званымі «пляцоўкамі» — клубам, святліцай, бібліятэкай, прэзідыумам ГРН, ЗМВ і ГС-ам, якія, як зразумела я, у Орлі не адмаўляецца ад удзелу ў культурнай працы. Брак згодных дзеянняў з'яўляецца прычынай таго, што няма адналітай праграмы, і што, праўду кажучы, увогуле праграмы няма.

Зразумела, у культурнай працы (цяпер аб гэтым ведаем і будзем гаварыць) так, як і ў кожнай іншай прафесіі, вымагаецца, і ўсё больш будзе вымагацца, адпаведна падрыхтоўваных кадраў, людзей, якія ўмеюць працаваць. Слабасць нашых культурных кадраў, асабліва ў раёне, вельмі часта бывае прычынай дрэннай культурнай дзейнасці, беспраграмнай, часовай. Можна крытыкаваць ваяводства, павет, рэдакцыю, але пачаць трэба ад упарадкавання свайго панадворка, пачаць трэба ад сябе. Калі мой артыкул «Пра Орлю не найлепш» хоць у малой меры прычыніцца да такога ўпарадкавання культурнай дзейнасці ў сімпатычнай для мяне Орлі, то буду вельмі задаволена.

Вера Леўчук

НЕРАЗУМНАЯ ПАСТАНОВА

Быў халодны кастрычніцкі вечар 1966 года. Закончыўшы сялянскія работы ўвечары жыхары Лявонавіч Беластоцкага павета перапоўнілі сялянскую хату. Прыйшлі яны на нязвыклы сход. На ім мелі вырашыцца лёсы пакінутага дома. Усе былі згодныя, каб адрамантаваць будынак і зрабіць з яго святліцу. Выбраны быў трохасабовы камітэт, абавязкам якога было каардынаваць грамадскую працу. Апрача мяне, у склад камітэта ўвайшлі сакратар грамадскага камітэта ПАРП у Шымках Мікалай Хлябіч і жыхар Лявонавіч Лявон Грыц. Грамадскі чын ахапіў усіх жыхароў вёскі. Асабліва многа ўлажылі працы Мікалай Салавей, Язэп Круціцкі, Іван Бойка і іншыя. Адны рабілі столь, другія падлогу, а яшчэ іншыя рабілі сходы, вазілі пясок, тынкавалі фундамент. Дошкі, пільснёвыя пліты і цэмент закупіў прэзідыум ГРН. Праца хутка закончылася. Аддзел асветы і культуры павятовай рады нарадовай у Беластоку за 35 тысяч купіў мэблю і ўсё патрэбнае абсталяванне. 7-га снежня 1966 года наступіла ўрачыстае адкрыццё святліцы, і забава ў гэты вечар працягвалася аж да раніцы. Было многа радасці і задавальнення ў вёсцы, бо святліца стала сапраўдным цэнтрам культуры. Але доўга жыхары Лявонавіч не карысталіся сваёю святліцаю. Улады ГРН на чале са старшынёй Мікалаем Цімашуком прыйшлі да вываду, што дрэнна працуе светліцовы, і таму закрылі святліцу, а частку абсталявання святліцы забралі ў ГРН. І так вісіць цяпер на дзвярах святліцы замок. Шкада будынка. Пачаў яго «грызці» грыб. Усё добрае, што было зроблена, перакрэслілася неразумнай пастановай ГРН. Бо можна было змяніць светліцовага, але адзінага цэнтра культурнага жыцця вёскі закрываць не было патрэбы. Запрапашчана столькі грамадскай працы і дзяржаўных грошай. Цяпер у ГРН новыя ўлады. Павінны яны зноў аддаць святліцу ў выкарыстанне жыхарам Лявонавіч.

Мікалай Гогель
Былы жыхар Лявонавіч

Дырэктар Пётр Хомка.

БЕЛЬСКІЯ БУДАЎНІКІ

У Бельску Падляшскім існуе павятовае рамонтна-будаўлянае прадпрыемства, якое ўзнікла ў 1950 годзе. Развіццё яго вельмі характэрнае для нашага часу.

Першыя гады былі даволі цяжкія для прадпрыемства. Не было будаўляных машын. Усе працы выконваліся ўручную. Будаўляныя матэрыялы вазіліся фурманкамі нават у такія далёкія мясцовасці, як Сямяцічы, Цехановец, Гайнаўка. У той час прадукцыйная моц прадпрыемства не перавышала 2,5 млн зл. Выконвала яно толькі капітальныя або звычайныя рамонты будынкаў.

Але хутка ішлі гады, хутка развівалася наша краіна і бельскае прадпрыемства. Ужо ў 1962 годзе моц прадпрыемства дасягала сумы 6-ці млн. зл. Было выканана шмат працаёмкіх будоў у Гайнаўскім і Бельскім паветах. Якасць работ з кожным годам узрастала.

Немалую ролю ў гэтым адыгрывае спаборніцтва, арганізаванае самім прадпрыемствам. Апрача таго, гэтае прадпрыемства ўключылася ў спаборніцтва ваяводства і краіны. І ў 1966 годзе займае яно другое месца на Беласточчыне, а ў 1968 годзе — першае месца ў спаборніцтве агульнапольскім. Такога дасягнення не чакалі нават нашыя будаўляныя ўлады.

У Беласток на акадэмію прыехаў сам міністр камунальнай гаспадаркі і ўручыў дырэктару гэтага прадпрыемства Пятру Хомка сцяжок і 40 тыс. зл. узнагароды для калектыву прадпрыемства.

У сувязі з развіццём прадпрыемства неабходна было мець добрую тэхнічную базу. У 1970 годзе закончыліся тут усе будаўляныя работы і для ўсяго калектыву палепшыліся сацыяльныя ўмовы працы. Прадпрыемства мае цяпер дасканалыя варштаты з сучасным абсталяваннем, сталовай, душамі, ваннамі, раздзявальняй і дасканалы прыгожы «бюровец». Падчас гэтай будовы праявілася многа ахвярнасці ўсяго калектыву, які грамадскім чынам выконваў многа розных работ — у сярэднім на суму 130 тыс. зл. у год.

Працуе зараз на прадпрыемстве ў сярэднім 130 чалавек, у тым ліку 2 інжынеры, 5 будаўляных тэхнікаў і 3 майстры. Механізавана шмат работ. Найбольш цяжкія і працаёмкія работы — гэта мяшанне вапны і дастаўка матэрыялу да месца працы муляра або іншага рабочага. Гэта выконваецца зараз машынамі, спецыяльнымі мяшалкамі і транспарцёрамі. Прадпрыемства мае 12 самаходаў. Яго прадукцыйная моц узрасла да 12 мільёнаў зл.

Побач з дасягненнямі ёсць і недахопы на прадпрыемстве. Да іх трэба залічыць перш за ўсё недахоп належнай арганізацыі працы і дысцыпліны працы. Адчуваецца таксама недахоп рабочых.

Аб недахопах,аб лепшай арганізацыі працы часта гаворыцца на партыйных сходах і пасяджэннях экзекутывы. 27-асабовая ПОП на чале з сакратаром Аляксандрам Скарбіловічам цікавіцца ўсімі справамі і праблемамі прадпрыемства і аказвае вялікую дапамогу дырэкцыі ў вырашэнні тых ці іншых пытанняў. Пачынаючы ад новага года распачаўся новы раздзел гісторыі гэтага прадпрыемства. Пад кіраўніцтва яго дырэкцыі пераходзіць Сямяціцкае будаўляна-рамонтнае прадпрыемства. І ў сувязі з гэтым называецца яно зараз «Рамонтна-будаўлянае прадпрыемства камунальнай гаспадаркі».

Міхась Хмялеўскі
фота Павел Зінкевіч

„ФАСТЫ" — РАБОЧАЯ ГАЗЕТА

Фасты — гэтае слова ведае ўся Беласточчына, краіна і нават свет. Стала яно сімвалам развіваючайся прамысловай Беластоцкай зямлі.

Вялікае прамысловае беластоцкае прадпрыемства «Фасты» выдае ўласную рабочую газету, якая таксама называецца «Фасты» і з'яўляецца органам рабочага самаўпраўлення. Газета выходзіць пакуль як аднаднёўка. Выйшаў вось трэці яе нумар. Велічыня такая, як «Нівы». Рэдагуецца газета цікава, многа здымкаў, цікавых інфармацый. Тэматыка: жыццё і праца прадпрыемства. (вл)

БІБЛІЯТЭЧКА "НІВЫ" — ЯНКА МАУР — ПАЛЕСКІЯ РАБІНЗОНЫ

Адрэж па лініі, назначанай пункцірам, зрабі дзіркі ў месцы, вызначаным кружкамі і наніжы старонкі на дроцікі або шнурочак.

Прыслухаліся — ніхто не адгукаецца.

Зноў пачалі крычаць, зноў прыслухаліся. Потым пабеглі наперад, нібы шалёныя, кідаліся ва ўсе бакі і крычалі датуль, пакуль не страцілі голас. Але ўсё было дарэмна...

— Няма! Пайшоў, — апусціў галаву Віктар. — А ён ведае дарогу.

— Добра ўжо і тое, што сюды можна прыйсці, — сказаў Мірон. — А калі можна прыйсці, — значыцца, можна і выйсці.

— Але як, калі не ведаеш, знайсці гэтую сцежку?

— Вядома, нялёгка. Затое мы пэўна ведаем, што яна ёсць. І гэта добра.

Доўга абмяркоўвалі яны гэтае здарэнне, нават заснуць не маглі. Вельмі шкадавалі, што чалавек не знайшоў іх. Але ж затое ў іх з'явілася надзея хутка выбрацца з гэтай пушчы.

І калі нарэшце, здавалася, яны паснулі, Віктар раптам усхапіўся і штурхнуў Мірона ў бок.

— Чаго ты? — нездаволена буркнуў той.

— Слухай! — трывожным шэптам пачаў Віктар, — А што, калі... ён... наўмысля не хацеў сустрэцца з намі?

— Ну, во яшчэ што выдумаў! Спі. Заўтра ўбачым.

— Не, ты толькі падумай: будка, вогнішча, чарапаха з сокам, розныя хатнія рэчы, а галоўнае, барсучыная скура ў будцы. Хіба можна падумаць, што нікога няма? Га?

— А чаму ж не? — адказаў Мірон, але ўжо не так упэўнена. — Калі мы пойдзем, то пакінем жа і вогнішча, і будку.

— А чарапаху? А барсучыную скуру?

— Ну, ён мог на гэта не звярнуць увагі.

— Але ж ён, здаецца, стаяў і курыў тут.

Довады Віктара пахіснулі і Мірона. Але як яны ні меркавалі, растлумачыць гэты незразумелы факт ніяк не маглі. Ну хто мог хавацца ад іх і навошта?...

Так і паснулі ў трывожным няведанні.

XIV

Дарэмныя патугі. — Паселішча баброў. — Яшчэ адна няўдалая спроба. — Недакурак варона на хвасце прынесла. — Сонны заяц.

Ледзь толькі ўзышло сонца, як хлопцы былі на нагах і спешна рушылі ў дарогу. Калі яны падышлі ўжо да балота, каб пераправіцца на другі востраў, Мірон прыпыніўся і сказаў:

— А чаму мы так упэўнены, што чалавек прыходзіў з таго вострава? Ён жа мог прыйсці і непасрэдна на наш.

Віктар і сам здзівіўся, адкуль узялася ў іх гэтая ўпэўненасць. Тым болей, што чалавеку без ніякай патрэбы

— Дык вось як яны жывуць! — прамовіў Мірон. — Трэба будзе добра прыгледзецца да іх.

— Абавязкова! — згадзіўся Віктар. — Варта спецыяльна дзеля гэтага застацца на адзін лішні дзень.

Сёння было позна ўжо гэтым займацца. Надыходзіў вечар, хлопцы даўно ўжо выйшлі з «дому», і трэба было спяшацца, каб не пагас агонь. Зірнулі мімаходзь на бабровае паселішча і пайшлі далей.

Уся гэтая мясціна выдалася зусім не грузкая. Калі працiснуліся праз зараснік, то адразу выйшлі на ўзгорак, а за ім недалёка ўбачылі і сваю рыбную сажалку.

— Вось табе і на! — крыкнуў Віктар. — Навошта ж мы пакутавалі на балоце, калі тут ёсць такая добрая дарога!

У высахлай сажалцы відаць было шмат слядоў не толькі звяр'я, але і птушак.

— Відаць, усе паласаваліся нашай рыбай, — заўважыў Мірон.

Так скончыўся гэты дзень. Здавалася, ён быў такі самы цяжкі, няўдалы, безнадзейны, як і папярэдні, але хлопцы неяк менш непакоіліся і не пакутавалі, як тады, новыя падзеі адцягнулі іх увагу ад сумных думак.

А на другі дзень доўга не маглі вырашыць, за што ўзяцца: ці дарогу шукаць, ці ісці паглядзець баброў.

— Зразумей жа ты, — даводзіў Мірон, — што ад дарогі залежыць наша выратаванне. Нельга з-за цікавасці рызыкаваць жыццём. Калі будзем ведаць дарогу, тады заўсёды можам вярнуцца і спакойна заняцца назіраннем. Я не кажу, каб абавязкова ісці дадому. Хай мы знойдзем хоць след чалавечага жылля і адтуль вернемся.

Віктар жа даводзіў сваё:

— Ну як жа ісці далей, калі побач такая цікавая рэч? Калі яшчэ вернемся ды і ці вернемся наогул — невядома. Можа, гэты след за дваццаць кіламетраў. Ці захочаш тады ты сам вяртацца назад? Я не спадзяюся на гэта.

Доўга спрачаліся яны і, нарэшце, вырашылі кінуць жэрабя. Лёс вырашыў на карысць Віктара.

Праз некаторы час яны былі каля бабровага паселішча. Спачатку ўважліва агледзелі будоўлю. Адно з паваленых дрэў мела сантыметраў сорак таўшчыні, другое — крыху меней, а побач было шмат танчэйшых пнёў.

— Няўжо ўсё гэта яны самі звалілі? — дзівіўся Мірон.

— А то хто ж? Глядзі, як падпілавалі.

Усе пні былі завостраныя, нібы калы. Таксама былі завостраныя і канцы дрэў. Бабры пачыналі грызці навакол шырокай паласой, а потым усё вузей і вузей, пакуль дрэва не ламалася.

— Няўжо яны па свайму жаданню валяць гэткае дрэва ў той ці іншы бок? — пытаўся Мірон.

— Мусіць, так, бо, бачыш, няма ніводнага дрэва, паваленага ў другі бок.

Тут яны заўважылі вялікую асіну, якая была падгрызена так, што, здавалася, яе можна было б зваліць пальцам.

— Не! — крыкнуў Віктар. — Хоць сам загіну, а падпільную, як яны будуць валіць гэтае дрэва!

58.

і карысці трэба было прабірацца і праз гэтае балота, у якім яны ледзь не загінулі.

— Усё роўна трэба абследаваць абодва, — нарэшце сказаў Віктар, — дык пачнём ужо з таго, які меней вядомы.

Яны пільна прыглядаліся да балота, ці не відаць слядоў незнаёмага чалавека. Але сярод сваіх слядоў новых нельга было заўважыць.

— А можа, ён у другім месцы перайшоў.

Прайшліся ў адзін, другі бок, але ніякіх слядоў не знайшлі.

Як жа не хацелася ім зноў лезці ў гэтае абрыдлае балота! Адно што ўдзень ісці было куды лепш, як уначы. Апрача таго, заўважылі, што за апошнія суткі балота крыху пасушэла.

— Відаць, паводка яшчэ не скончылася, — сказаў Мірон. — Вада ўсё падае. Гэта для нас добра.

Перайшлі на той бераг і пайшлі ў абход, як і раней.

Зноў пачалася цяжкая праца. Зноў у роспачы соваліся яны ва ўсе куткі і кожны раз без выніку адыходзілі назад. Вось абагнулі адзін бок, другі, а выйсця ніякага няма. Абышлі трэці бок і завярнулі назад.

— Значыцца, чалавек прыходзіў не на гэты востраў, а на наш, — упэўнена сказаў Віктар.

У кутку, адкуль хлопцы пачалі абследаванне апошняга, паўднёвага берага вострава, сярод дрэў і лазняку яны заўважылі ваду, нібы азярцо. Яны і раней бачылі яе, але палічылі, што сюды няма чаго совацца і пайшлі далей да месца сваёй пераправы.

Цяпер жа зацікавіліся і гэтым месцам. Калі праціснуліся праз лазняк, убачылі крынічку, якая, відаць, выцякала з балота ў возера. Крыху далей крыніца была перагароджана нібы грэбляй, перад якой вада крыху затрымлівалася і стварыла тое азярцо, што хлопцы бачылі з берага. Цяжка было распазнаць, ці прыродная гэта грэбля, ці зроблена людскімі рукамі. Праўда, два зламаныя дрэвы з галінамі, кучы ламачча ляжалі так, як чалавек не рабіў бы. Але, з другога боку, цяжка было даць веры, што ўсё гэта навалілася тут выпадкова. Перад грэбляй з вады вытыркаліся тры стажкі, нібы копы сена. Зноў жа нельга было даць веры, каб такія стажкі сталі выпадкова.

Раптам каля грэблі плюхнуліся ў ваду дзве-тры невялікія жывёліны, падобныя да выдры, якую хлопцы бачылі раней.

— Бабры! — крыкнуў Віктар.

Гэтае з'явішча так зацікавіла хлопцаў, што яны забыліся і на голад, і на зморанасць, і на таемнага чалавека, і на сваё становішча. Столькі разоў яны чулі і чыталі пра гэтых рэдкіх, каштоўных і цікавых жывёл, якія захаваліся ў рэчках лясных раёнаў РСФСР і ў БССР. Столькі чулі пра іх паселішчы, жыццё. І вось цяпер яны бачаць іх сваімі ўласнымі вачыма ды яшчэ ў першабытных, прыродных умовах.

60.

І сапраўды, справа была такая цікавая, што нават Мірон не хацеў ужо ісці адгэтуль.

Здалёк грэбля здавалася абы-як накіданай кучай, а зблізку выявілася, што ўнізе галлё шчыльна пераплецена, нават замазана зямлёй, і вада затрымлівалася як след.

Такія самыя былі і іхнія хаткі. Ад зямлі (у вадзе) яны ўздымаліся не меней, як на рост чалавека. Верхнія пласты галля здаваліся наваленымі абы-як, але чым глыбей, тым лепей яны былі апрацаваны, пераплецены і замазаны.

— Бачыш, вунь пад вадой чарнеецца дзірка, тлумачыў Віктар. — Гэта іхні ўваход. Такіх уваходаў некалькі. А самі яны жывуць на другім наверсе, куды вада не даходзіць.

— Значыцца, цяпер яны сядзяць у гэтых стажках! Цікава было б злавіць, каб паглядзець бліжэй.

— Не, брат! Гэта нялёгкая справа. На тое ў іх ёсць некалькі выхадаў.

— А можна іх есці?

— А ты ўсё з харчавога пункту погляду разглядаеш! — засмяяўся Віктар. — Не чуў, каб іх елі. Не гэтым цікавяцца, а іх футрам ды яшчэ нейкай «бабровай струёй». Кажуць, нейкія лекі.

Яны ўважліва разглядалі будоўлю, абышлі ўвесь участак і каля другога берага, сярод зарасніку, убачылі чацвёртую хатку. Яна была пабудавана на карчы, і вада ледзь дакраналася да яе фундамента. Трэба было ступіць толькі крок з берага, каб апынуцца на версе гэтай хаткі. Хлопцы зараз жа і ўзлезлі на яе.

Яны зусім не чакалі, што пабудова будзе такой моцнай: яна лёгка вытрымала двух чалавек. Цікава было думаць, што пад іх нагамі сядзяць бабры. Але Віктар выказаў думку, што, мусіць, яна пакінутая, бо на ёй ляжыць старое галлё, у той час як на іншых ёсць свежае, нядаўна згрызенае.

— Яны кожны год рамантуюць свае хаты, — казаў Віктар. — Можа, цяпер зробім засаду, каб падпільнаваць іх?

Знайшлі адпаведнае месца, сушэйшае і гусцейшае, схаваліся і пачалі чакаць. Прайшло з паўгадзіны, гадзіна, а бабры не паказваліся.

— Мусіць, яны напалохаліся нашага шастання, — прашаптаў Віктар. — Наогул, удзень яны не любяць выходзіць, а цяпер тым больш.

— У такім разе не варта болей і сядзець, — падхапіўся Мірон. — Лепш за гэты час пойдзем па сваёй справе. А сюды прыйдзем заўтра, ціхенька, каб іх не спужаць.

Думка была слушная, і Віктар мусіў з ёю згадзіцца. Пайшлі далей вакол вострава. На гэты раз справа спрашчалася тым, што не трэба было абследаваць ні ўсходняга боку, ад возера, ні заходняга, ад другога вострава. Нават з паўночнага боку заставалася толькі палова, бо другую, як было вядома, таксама атачала возера. Заставаўся, такім чынам, толькі паўднёвы бок.

ЗЯМЛЯ І ЛЮДЗІ

НАРОДНЫ ХОР БССР

Цяжка знайсці ў Беларусі такі раён, дзе не даводзілася б выступаць Дзяржаўнаму народнаму хору БССР. Ужо шмат год гэты таленавіты калектыў, якім кіруе народны артыст Савецкага Саюза Г. Цітовіч, прапагандуе беларускую песню. За час свайго існавання хор даў тысячы канцэртаў. Песні ў яго выкананні гучалі ў рабочых і вясковых клубах, палацах культуры Расійскай Федэрацыі, Украіны, Узбекістана і іншых рэспублік. Неаднаразова бываў хор і за межамі СССР.

На здымку: сцэна з «Вясенняга карагода» ў выкананні хору.

15 МЕСЯЦАЎ ПАД ЗЯМЛЁЙ

Звыш 11 тысяч гадзін правёў у падземнай пячоры югаслаўскі спелеолаг Мілуцін Велькавіч. Гэты цікавы эксперымент пачаўся 24 ліпеня 1969 года паблізу югаслаўскага сяла Капайкашарэ ў заходняй частцы Стрлішскіх гор. У гэты дзень 34-гадовы спелеолаг увайшоў у пячору, уваход у якую затым быў завален велізарнымі каменнямі. Загадзя туды яму было дастаўлена ўсё неабходнае для падземнага жыцця. Мэта эксперыменту — вывучэнне магчымасці працяглага знаходжання чалавека пад зямлёй ва ўмовах ізаляцыі ад знешняга свету і без дзённага святла, правядзенне спелеалагічных даследаванняў, назіранне за паводзінамі ўзятых у пячору хатніх жывёлін — сабакі па мянушцы Біг, кошкі, курыцы і дзікай качкі.

Паступова Велькавіч прыстасаваўся да незвычайнага жыцця. 24 чэрвеня мінулага года, у гадавіну пачатку эксперыменту, Велькавіч, не выходзячы з пячоры, даў інтэрв'ю журналістам. Яго голас ледзь быў чутны з заваленага каменнем уваходу. Ён сказаў, што ў асноўным адчувае сябе добра, толькі зрэдку ў яго бываюць галюцынацыі. Спелеолаг падкрэсліў, што цвёрда вырашыў вытрымаць цяжкае выпрабаванне да канца, г. зн. правесці ў пячоры 463 дні, як ім было намечана загадзя. І ён стрымаў слова. Настаў доўгачаканы дзень. Тысячы ўсхваляваных людзей сабраліся ля пячоры, якая цяпер названа імем Мілуціна Велькавіча. Прадстаўнікі абшчыны Стрліг горача павіншавалі спелеолага з паспяховым завяршэннем эксперыменту і ўстанаўленнем новага сусветнага рэкорду па працягласці знаходжання ў падземнай пячоры, які раней належаў французу А. Гюйо. Урачы, якія знаходзіліся тут жа, канстатавалі добрае самаадчуванне Мілуціна.

Даследы Велькавіча абверглі сцвярджэнні некаторых вучоных аб тым, што хатняя жывёла не можа пражыць пад зямлёй больш як 30—40 дзён.

Мясцовыя органы ўлады прынялі рашэнне аб прысваенні Велькавічу звання ганаровага грамадзяніна абшчыны Стрліг.

КУТОК ГАСПАДЫНІ
ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

ВІТАМІНЫ ЗІМОЮ

Усім вядома, што найбольш распаўсюджанай, ды што тут хаваць, найбольш таннай зімовай крыніцай вітамінаў з'яўляецца кіслая капуста. Кожная сялянская хата мае яе на зіму прынамсі бочку. Яе вараць, смажаць, тушаць, але ў сырой капусце ёсць найбольш вітамінаў. Некаторыя любяць прыправіць капусту дробна нарэзанай цыбулькай і алеем, іншыя аддаюць перавагу капусце больш салодкай: дадаюць да яе сцертую на бурачанай тарцы моркву і крыху дробна сцертага хрэну, крыху падсалоджваюць і таксама запраўляюць алеем. Некаторыя любяць прыправіць капусту яшчэ дадаткова яблыкам або толькі яблыкам і алеем. Калі хто любіць салат вельмі востры, то можа да капусты дадаць крыху сцертага хрэну і таксама прыправіць алеем.

Ну, але не з адной кіслай капусты можам мы чэрпаць зімою вітаміны. Зрэшты, не можам жа мы яе есці штодзень.

Вельмі добрай, таннай і заўсёды даступнай суроўкай з'яўляецца *салат з морквы, хрэну і яблыка*. Бярэм гародніну ў такой прапорцыі, каб морквы і яблыкаў было больш-менш аднолькава, а хрэну ўдвая менш. Напрыклад, на 2 морквіны бярэм 2 яблыкі і маленькі карэньчык хрэну. Моркву абіраем і сціраем на дробнай тарцы, але не на бульбяной, бо атрымаецца каша, а той, якая сцірае гародніну тонենькімі пер'ямі. Так сама сціраем хрэн, спырскваем яго адразу лімонным сокам з палавіны лімона. Яблыкі сціраем на бурачанай тарцы. Усё спалучаем разам, дадаем соль і цукар па смаку. Можна падаваць так, а можна дадаць 2—3 лыжкі густой, някіслай смятаны.

Можна зрабіць таксама *салат з валошскай капусты*. На паўкачана капусты трэба ўзяць 1 морквіну, 1 яблыка 1 здаровы кіслы агурак. Капусту тонка шаткуем, солім і ўбіваем лыжкай. Пакідаем яе ў місцы мінут на 10. Яблыка, агурок і моркву сціраем на буйнай бурачанай тарцы. Спалучаем усё з капустай, дадаем соль, перац і крыху цукру і запраўляем алеем або маянезам.

Можна таксама зрабіць смачны *салат з порай і папрыкі*. Праўда, не ўсе ў нас любяць папрыку — гэта ж не Балгарыя ці Венгрыя, дзе купляюць яе кашамі, як у нас бульбу. Аднак у апошні час, у сувязі з усё большым яе імпартам у Польшчу, знаходзіць яна і сярод нас усё больш прыхільнікаў.

На салат бярэм гародніну ў прапорцыі: адну вялікую пору і 2 струкі марынаванай папрыкі. Пору ачысціць, адрэзаць зялёныя лісткі, вельмі дакладна выпаласкаць у вадзе і нарэзаць тоненькімі кружкамі, спырскаць лімонным сокам. Папрыку нарэзаць тоненькімі палосачкамі, вымяшаць з порай, дадаць па смаку соль, цукар і заправіць алеем. Можна пасыпаць зелянінай.

Гаспадыня

В. БЕРАЖКОЎ

З ДЫПЛАМАТЫЧНАЙ ГІСТОРЫІ ДРУГОЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ

ТЭГЕРАНСКАЯ СУСТРЭЧА

7. У ПОШУКАХ ГАЛОЎНАКАМАНДУЮЧАГА

Гэта тлумачэнне, безумоўна, не вырашала праблемы. Пытанне, пастаўленае савецкай дэлегацыяй, мела вялікае прынцыповае значэнне. Кожны, хто хоць крыху разбіраецца ў ваеннай справе, разумее, што без адказнага ваеннага кіраўніка не можа быць ажыццёўлена ні малая, ні буйная аперацыя. Тым больш немагчыма без галоўнакамандуючага планаваць і ажыццявіць такую гіганцкую аперацыю, як высадка вялікай колькасці войск, аснашчаных цяжкай баявой тэхнікай, цераз Ла-Манш.

Таму пастаноўка пытання аб галоўнакамандуючым выявіла двухсэнсоўнасць пазіцыі англа-амерыканцаў.

— Можа здарыцца так, — працягваў Сталін усё тым жа панурым тонам, — што генерал Морган палічыць аперацыю падрыхтаванай, але пасля прызначэння камандуючага, які будзе адказваць за ажыццяўленне гэтай аперацыі, можа аказацца, што камандуючы палічыць аперацыю непадрыхтаванай. Павінна быць адна асоба, якая адказвала б як за падрыхтоўку, так і за правядзенне аперацыі.

— Генералу Моргану, — запярэчыў Чэрчыль, — даручаны папярэднія падрыхтаванні.

— Хто даручыў гэта генералу Моргану? — хутка спытаў Сталін.

Чэрчыль адказаў, што некалькі месяцаў назад такое даручэнне генерал Морган атрымаў ад англа-амерыканскага Аб'яднання штаба са згоды прэзідэнта Рузвельта і яго, Чэрчыля. Генералу Моргану было даручана весці падрыхтоўку аперацыі «Оверлард» разам з амерыканскім і англійскім штабамі, аднак галоўнакамандуючы яшчэ не прызначан. Брытанскі ўрад выказаў гатоўнасць даць свае сілы пад камандаванне амерыканскага галоўнакамандуючага ў аперацыі «Оверлард», бо Злучаныя Штаты нясуць адказнасць за канцэнтрацыю і папаўненне войск і маюць тут колькасную перавагу. Пытанне аб назначэнні галоўнакамандуючага, працягваў Чэрчыль, нельга вырашыць на такім вялікім пасяджэнні, як сённяшняе. Гэта пытанне трэба вырашыць тром кіраўнікам урадаў між сабой, у вузкім коле.

Пакуль Чэрчыль гаварыў, Рузвельт штосьці напісаў на лістку паперы і пераслаў яе англійскаму прэм'еру. Той хутка прачытаў тэкст і сказаў:

— Як мне зараз перадаў прэзідэнт, — і я таксама гэта пацвярджаю, — вырашэнне пытання аб назначэнні галоўнакамандуючага будзе залежаць ад перагавораў, якія мы вядзём тут...

Праблема галоўнакамандуючага «Оверлардам» была зноў закранута ў гутарцы, якую на наступны дзень Сталін меў з Чэрчылем. Прызнаючы, што назначэнне галоўнакамандуючага мае жыццёвую важнасць, брытанскі прэм'ер сказаў, што

ТРЫБУНА чытачоў

Дарагое Сэрцайка!

Меў я нарачоную, з якою думаў, калі закончу вайсковую службу, ажаніцца. На жаль, сталася інакш, хоць Валя абяцала, што будзе мяне чакаць. Два месяцы таму назад я атрымаў пісьмо ад сябра з маёй вёскі, які піша мне, што Валя нядаўна пазнаёмілася з хлопцам з суседняй вёскі. Цяпер ён часта прыязджае да Валі. А Валя нічога мне ў пісьмах аб гэтым не пісала, толькі лісты яе сталіся нейкія «халодныя». А ўжо месяц часу, як увогуле нічога не піша. Хоць я аб гэтым даведаўся, аднак Валі нічога не сказаў у пісьмах. Толькі, калі ўжо не атрымаў адказу на два пісьма, перастаў пісаць. Мне было цяжка. З часам прывык, і цяпер асталіся толькі ўспаміны і крыўда, чаму Валя мяне ашуквала, чаму не напісала праўды. Незадоўга я ўжо вяртаюся дамоў. Не ведаю, як паступіць, калі, напрыклад, першы раз сустрэну Валю: ці прывітаць яе, ці сказаць мо пару прыкрых слоў? І сам не ведаю. А мо зайсці да яе дахаты і ўсё сказаць ёй у вочы, пры бацьках? Парай, дарагое Сэрцайка.

Валодзя з Варшавы

Валодзя! Усе твае такога роду захады не маюць ніякага сэнсу. Простая рэч — Валя сустрэла іншага, да каго стала мацней біцца яе сэрца. Ці ж за гэта можна яе абвінавачваць? Здаецца мне, што не. Дык і лепш, што цяпер Валя перадумалася, што цябе не кахае, чымсці праўда гэта мела выявіцца па вашым шлюбе. Зрэшты, і ты пішаш, што забыў пра Валю, што асталіся толькі ўспаміны і злосць за тое, што зрабіла гэта першая Валя, а не ты. Хлопцы не любяць быць ашуканымі, хоць вельмі часта самі любяць ашукваць. Але ж тут, па праўдзе, няма ніякага ашуканства. Валя пакахала іншага, відаць, цябе не дарыла сапраўднымі пачуццямі. Таму, Валодзя, раю табе пры сустрэчы з Валяй весці сябе як найбольш тактоўна, прывітаць Валю, як бы нічога не здарылася. Хіба што-небудзь зменіцца, дойдзе да размовы між вамі, а мо «усё» вернецца? Мо вашая сустрэча станецца іншым доказам, доказам, што вы адзін аднаму патрэбны. Вер, што ў жыцці ўсяляк бывае.

Усяго добрага жадае табе

Сэрцайка

ЗМВ ШУДЗЯЛАВА

Саюз вясковай моладзі (ЗМВ) у грамадзе Шудзялава, што на Сакольшчыне, згуртоўвае 159 членаў, аб'ядналых у 9 гуртках. Да найлепш працуючага залічаецца гурток у Паўночным Востраве. Тут моладзь пад кіраўніцтвам партыйнай арганізацыі і пры дапамозе сельскагаспадарча гуртка купіла дом на клуб, ды гаспадарчым спосабам і грамадскай працай праводзіць капітальны рамонт гэтага будынка. Неўзабаве закончаца ўсе працы, значыць, будзе свой клуб. У гэтым шмат дапамагае мясцовы настаўнік Мікалай Гаспэрчык, які адначасова з'яўляецца радным павятовай рады. Дзякуючы яму, аддзел культуры ПРН наабіцаў купіць тэлевізар, радыёпрыёмнік і мэблю.

А. С. Саколка

ЗМС НА ФАБРЫЦЫ

Саюз сацыялістычнай моладзі (ЗМС) на Гайнаўскім прадпрыемстве драўнінай прамысловасці налічвае 250 асоб. Многа ініцыятывы праяўляе гэтая арганізацыя на сваёй фабрыцы. Не так даўно ЗМС зрабіў цікавую сцэнгазету і паказаў людзей прадпрыемства, якія прымалі ўдзел у II сусветнай вайне.

У мінулым годзе 32 члены ЗМС уступілі ў рады ПАРП. (хх)

23 ТЭЛЕВІЗАРЫ

Пянькі — невялікая вёска. Пры санацыйнай Польшчы была яна закінутая, бедная, з надвышкай людзей, якія драбнілі свае «палоскі вузкія». А цяпер? Цяпер Пянькі залічваюцца да перадавой вёскі ў павеце. Людзі жывуць заможна. Аб гэтым сведчыць нават той факт, што ў Пяньках ёсць 23 тэлевізары, якія значна прычыніліся да павышэння культуры на вёсцы.

Мікалай Грэсь Пянькі

НАСТАЎНІЦКАЯ СУСТРЭЧА

Нядаўна адбылася ў Тапалянах настаўніцкая канферэнцыя Заблудоўскага раёна. У ёй прынялі таксама ўдзел: штатны працаўнік павятовага аддзела Саюза польскіх настаўнікаў — інжынер Марцінкевіч і выкладчык Вышэйшай настаўніцкай школы ў Беластоку (філія Варшаўскага універсітэта) — доктар Тэафілевіч. Прысвечана яна была галоўным напрамкам педагагічнага прагрэсу. Канферэнцыя была вельмі цікавая, павучальная. Назваць яе можна свайго роду сустрэчай, таму што доктар Тэафілевіч сустрэўся са сваімі выхаванкамі, бо большасць настаўнікаў вучылася ў педагагічным ліцэі, а пасля ў настаўніцкай студыі, дзе быў ён выкладчыкам.

Мікола Краўчук Патока

«ПАХОДНЫЯ МАНАПОЛЬКІ»

У Плёсках гарэлка не прадаецца. Па яе трэба ехаць да суседніх Рыбалаў. Але ў Плёсках гарэлку заўсёды можна купіць. Ёсць там тры асобы, якія цэлымі скрынкамі купляюць яе ў краме ў Рыбалах, а ў Плёсках прадаюць па павышаных цэнах. У вёсцы гэтых гандляроў называюць «паходнымі манаполькамі». У Плёсках, калі запытаць нават вучня пачатковай школы, дзе можна купіць паўлітра, ён адразу не задумваючыся — у Грышы, Варвы і Крысцьяны.

Чытач з Плёскаў

КАНФЕРЭНЦЫЯ

Справаздачна-выбарчая канферэнцыя павятовага камітэта ПАРП у Гайнаўцы, якая адбылася ў другой палавіне снежня, абмяркоўвала далейшыя напрамкі дзейнасці ва ўсіх галінах жыцця. 178 дэлегатаў прадстаўлялі на канферэнцыі паасобныя партыйныя арганізацыі. Найбольш дэлегатаў было з вёсак і прадпрыемстваў. Таму і гаварылі найбольш аб сельскагаспадарчай вытворчасці і прадукцыі прадпрыемстваў. Канферэнцыя выбрала новы камітэт і рэвізійную камісію, а першае пленарнае пасяджэнне — экзекутыву і сакратарыят.

І так, ізноў выбралі першым сакратаром КП Аляксея Лазоўскага і сакратарам — Васіля Паскробку, Рышарда Дваракоўскага і Людвіка Бартосяка.

Ваяводскі камітэт ПАРП рэпрэзентавалі Дзмітры Карповіч і Міхал Нядзведзь. (мх)

З ПАСЛУГАМІ МАГЛО Б БЫЦЬ ЛЕПШ

Паслугі для насельніцтва зараз на Гайнаўшчыне вядуць 488 устаноў, у тым ліку 313 — на вёсках. Разам з развіццём сеткі паслуговых пунктаў узрастаюць размеры паслуг і ўзбагачаецца іх асартымент. У апошні час прыбыло 45 будаўляных рамеснікаў, з іх 31 чалавек знаходзіцца на вёсцы. Хаця павялічваецца колькасць рамеснікаў і паслуговых пунктаў, аднак запатрабаванне на іх яшчэ ёсць.

Некаторыя ўстановы не выканалі сваіх абавязкаў адносна арганізавання паслуговых пунктаў. Шматбранжовая спулдзельня ў Гайнаўцы не пабудавала пункту і не арганізавала слёсарскіх паслуг у Нарве і Гайнаўцы. ПЗГС не арганізавау вулканізатарскіх паслуг і па электрычных абсталяваннях у Нараўцы, а таксама слёсарскіх паслуг у Кляшчэлях. (сс)

ПАКІНУЛІ БАБУЛЮ

Аб адносінах абслугі ПКС да людзей можна сказаць вельмі многа добрага. Але бываюць выпадкі, аб якіх нельга гаварыць спакойна. Вось, напрыклад, 14 снежня ехаў аўтобус ПКС з Гарадка ў Беласток. На прыпынку ў Тапалянах стаяла 7 чалавек. Усе хутка селі ў аўтобус, а старэнькай 78-гадовай бабуляй не заапекаваліся. Яна была апошняй і не паспела так хутка ўвайсці ў аўтобус, як маладыя людзі. Аўтобус захлопнуў дзверы і паехаў, не ўзяў старэчы. Гэты прыклад гаворыць аб несумненнасці абслугі ПКС-у, ды і пасажыры тут не ў парадку. Не зарэагавалі яны на такі непрыемны факт.

К. Алакім Беластоцкі павет

У ШКОЛЬНАЙ БІБЛІЯТЭЦЫ

Школьная бібліятэка ў Старым Ляўкове (Гайнаўскі павет) налічвае 2200 кніжак і мае 130 чытачоў-школьнікаў.

Найбольш кніжак чытаюць Янка Рэент з VIII класа, Янка Сахарчук, Віталь Несцярук і Эдвард Таньскі з VII класа, а таксама Віталіс Барэчка з V класа. Варта дадаць, што гэтыя вучні не толькі многа чытаюць, але і добра вучацца. (ЯЦ)

ЦІ ВЕДАЕЦЕ, ШТО...

Жыхары грамады Міхалова (Беластоцкі павет) выпісваюць 1310 экземпляраў часопісаў і газет, у тым ліку 290 экземпляраў партыйнай прэсы. Лік падпісчыкаў паказвае, што кожны трэці жыхар грамады з'яўляецца пастаянным чытачом прынамсі аднаго часопіса.

Найбольш часопісаў чытаюць жыхары з Пянькоў і асады Міхалова. (яц)

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

КЛЯШЧЭЛІ

„Daleko od słońca'' (jugosł.), 19—20. „Pamiętnik pani doktór'' (franc.), 21—22. „Doczekać zmroku'' (USA), 23—24.

НАРАЎКА

„Sąsiedzi'' (polski), „Zwiadowca'' (radz.), 20—24.

НАРВА

„Szlacheckie gniazdo'' (radz.), „Polowanie na muchy'' (polski), 20—24.

ЧЫЖЫ

„Nie drażnić cioci Leontyny'' (franc.), „Ostatni świadek'' (polski), 20—24.

ДУБІЧЫ ЦАРКОЎНЫЯ

„Dziewczyna z walizką'' (włoski), „Francja naprzód'' (franc.), 20—24.

АРЭШКАВА

„Czekam w Monte Carlo'' (polski), „Czarny wiatr'' (meksykański), 20—24.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

ОРЛЯ

„Nie ma powrotu Johny'' (polski), „Operacja Beigrad'' (jug.), 20—24.

РАЙСК

„Ostatni watażka'' (bułg.), „Profesor zbrodni'' (węgierski), 20—24.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

МІХАЛОВА

„Byłam głupią dziewczyną'' (węgierski), 19—20. „Zamach'' (polski), 21—22. „Wkrótce będzie koniec świata'' (jugosł.), 23—24.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

КРЫНКІ

„Słoń Maruda'' (angl.), 19—20. „Dżamila'' (radz.), 21—22. „Okna czasu'' (węgierski), 23—24.

ЯНАЎ

„Wielka miłość'' (franc.), 20—24.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

НУРЭЦ

„Lenin — karty życiorysu'' (radz.), 19—20. „Dywersanci'' (jugosł.), 21—22. „Taszkient miasto chleba'' (radz.), 23—24.

МЕЛЬНІК

„Tak się zaczęło'! (NRD), 19—20. „Bumerang'' (polski), 21—22. „Che/opowieści o Geuvarze'' (włoski), 23—24.

МІЛЕЙЧЫЦЫ

„Pod karnawałową maską'' (kubański), 19—20. „Car Kałojan'' (bułg.), 21—22. „Twarz anioła'' (polski), 23—24.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

СУХАВОЛЯ

„Wielka miłość'' (franc.), 19—20. „Straszliwe skutki awarii telewizora'' (czeski), 20—24.

НОВЫ ДВОР

„Mścisiel z przeklętej góry'' (włoski), „Pali się moja panno'' (czeski), 23—24.

да жніўня існавала думка, згодна з якой галоўнакамандуючым «Оверлардам» павінен быць англійскі афіцэр. Аднак на нядаўняй сустрэчы Рузвельта і Чэрчыля у Квебэку прэзідэнт унёс іншую прапанову: «Оверлардам» павінен камандаваць амерыканскі афіцэр, а аперацыямі ў Міжземным моры — англійскі. Брытанскі ўрад згадзіўся з гэтым, паколькі нават у самым пачатку аперацыі «Оверлард» амерыканцы будуць мець колькасную пераваґу, якая з цягам часу павінна павялічвацца.

— Ці значыць гэта, што ў Міжземным моры замест Эйзенхаўэра будзе назначан англійскі камандуючы? — спытаў Сталін.

Чэрчыль адказаў сцвярджальна і дадаў, што як толькі амерыканцы назначаць свайго камандуючага, ён назначыць брытанскага камандуючага ў раёне Міжземнага мора.

— Затрымка ў назначэнні амерыканскага камандуючага, — выразна дадаў брытанскі прэм'ер, — звязана з унутранымі меркаваннямі і мае адносіны да некаторых высокапастаўленых асоб у Злучаных Штатах.

У тлумачэннях Чэрчыля была толькі палавіна праўды. Во праблема назначэння галоўнакамандуючага выклікала рознагалоссі не толькі ў Вашынгтоне, але і паміж англічанамі і амерыканцамі. Справа ў тым, што да лета 1943 года ў Вашынгтоне пачала складвацца думка аб неабходнасці аб'ядноўваць аперацыі ў Міжземным моры і ў Паўночнай Францыі пад адным камандаваннем, а іменна — амерыканскім. Тады ж была намечана кандыдатура такога камандуючага ўсімі аперацыямі. Ім павінен быў стаць амерыканскі генерал Джордж Маршал, які займаў у той час пасаду начальніка штаба арміі Злучаных Штатаў. Але іменна вакол гэтай кандыдатуры і ўзніклі разыходжанні. Уплывовыя ваенныя колы, а таксама некаторыя відныя дзеячы кангрэсу ЗША лічылі, што ў Вашынгтоне цяжка знайсці замену такому вопытнаму ў ваенных і палітычных адносінах дзеячу, як генерал Маршал. Гэтыя колы згаджаліся на яго перавод у Еўропу толькі ў тым выпадку, калі будзе знойдзена нейкая формула, якая дасць магчымасць захаваць за Маршалам і яго вашынгтонскую пасаду.

З другога боку, прэзідэнт Рузвельт і яго бліжэйшае акружэнне меркавалі, што толькі ў выпадку вылучэння на пасаду галоўнакамандуючага генерала Маршала можна разлічваць, што англічане згодзяцца на аб'яднанне пад яго адначасобным камандаваннем абодвух тэатраў ваенных дзеянняў — Міжземнага і Заходнееўрапейскага. Рузвельт лічыў гэта тым больш важным, паколькі к таму часу вельмі выразна выявілася тэндэнцыя Чэрчыля разгарнуць шырокія ваенныя дзеянні перш за ўсё ва ўсходняй частцы Міжземнага мора. Унутрыпалітычныя складанасці, што ўзніклі ў сувязі з гэтым, прывялі да таго, што на працягу асенніх месяцаў 1943 года пытанне аб кандыдатуры галоўнакамандуючага так і заставалася нявырашаным.

Але ўся справа ўскладнялася тым, што брытанскі ўрад рашуча супрацьляўся стварэнню агульнага камандавання пад эгідай амерыканцаў. Праўда, Лондан падтрымліваў ідэю назначэння Маршала, але толькі галоўнакамандуючым «Оверлардам». Гэта таксама было адной з істотных прычын затрымкі з вырашэннем праблемы галоўнакамандуючага. Кандыдатура на гэту пасаду не была канчаткова ўзгоднена і пасля таго, як у Квебэку амерыканская ідэя аб сумесным камандаванні канчаткова адпала і было вырашана паставіць англа-амерыканскія сілы, што дзейнічалі ў Міжземнамор'і, пад англійскае камандаванне.

Уступіўшы ў гэтым пытанні Лондану, амерыканцы паказалі, што яны гатовы глядзець скрозь пальцы на авантюры Чэрчыля ва ўсходняй частцы Міжземнага мора. Сэнс гэтых авантюр быў зразумелы: па-першае, зацягнуць вайну дзеяннямі на другарадных напрамках, па-другое, устанавіць свой кантроль над Балканамі і над усім поўднем Еўропы, дзе ў той час шырока распаўсюдзіўся партызанскі рух, якім меў не толькі антыфашысцкі, але і антыімперыялістычны характар.

Усе гэтыя інтрыгі не мелі, зразумела, нічога агульнага ні з задачай хутчэйшага заканчэння вайны, ні з аказаннем дзейснай дапамогі Савецкаму Саюзу.

У Тэгеране імя галоўнакамандуючага «Оверлардам» так і не было названа. Праўда, праз чатыры дні пасля заканчэння канферэнцыі кіраўнікоў трох дзяржаў, 5 снежня 1943 года, Рузвельт назначыў вярхоўным камандуючым англа-амерыканскімі войскамі, якія ўдзельнічалі ў аперацыі «Оверлард», генерала Эйзенхаўэра. *(Працяг будзе)*

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch'' Nr 103-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch'' Warszawa ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch'' Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 7000 E-3

ЯК АЖАНІЦЦА?..

Як лёгка жаніцца,
Заплюшчыўшы вочы,
Калі табе сніцца
Каханне штоночы:
Любая дурніца
Тады чараўніца!

Ды як ажаніцца
Пры розуме поўным,
Калі табе сніцца
Рыбалка ў асноўным,
Калі чараўніца
Здаецца дурніцай?

— Ну, хто выбірае
Так доўга і строга?
Мо тую?
— Старая...
Вось гэта нічога...
Дзяўчына, што цацка!
А ходзіць як хвацка!

Пазногці-калючкі
Паблісква́юць лакам.
Ды жыць беларучкі
Прывыклі са смакам.
Шмат клопатаў розных,
Як гэткую возьмеш?

А ўзяць недарэку
Таксама не гожа.
Усё ж чалавеку
Прыемней з прыгожай.
І выйсці на людзі
Не сорамна будзе.

Таму і шукаем...
А можа, а раптам?
Прытым падбіраем
Сабе пад характар.
І ўсё ж да спадобы
Не знойдзеш асобы.

І жонкі ж бываюць!
Любыя зарплаты
У іх вылятаюць
За дзень, як з гарматы.
Дарэчы, мне скнара
Таксама не пара,

Што нават за піва
Цябе размалюе.
А быць беражлівай
Ніхто не плануе.
Не простая штука
Такая навука!

Дык, значыцца, жанюся?
Крыху пачакаю.
Прызнацца, баюся —
Не тую спаткаю...
Хоць знаю: пустое
Жыццё халастое.

Язгун Верабей

НІЎКА

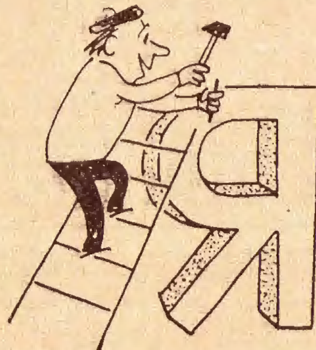

Помнік сабе.

НА СВАІМ МЕСЦЫ

Дырэктар таварнага дому пытае свайго намесніка:

— Як выглядае новая прадаўшчыца?

— У яе вечна сонны выраз твару.

— Тады пастаўце яе ў аддзел піжам і начных кашуль.

ДА ЯКОЙ

— Іванчук, да якой групы жывёлін аднесіцца змяя-акулярніца? — пытае настаўнік.

Пасля кароткага роздуму вучань адказвае:

— Да групы блізарукіх.

БОЛТ

Выхваляўся болт перад гайкамі:

— Я прыкметны, на мне ўсё трымаецца, а вы мала чаго значыце.

Гайкі адвярнуліся ад зазнайкі — мосцік абваліўся ў ваду.

САМАЕ ЦЯЖКАЕ

Калі вядомага піяніста Артура Рубінштэйна спыталі, што было для яго самым цяжкім, калі ён вучыўся іграць на раялі, той адказаў:

— Плаціць грошы за ўрокі.

ДЗЕЦІ І ТАТА

Маці і дачка думаюць, які падарунак купіць бацьку да дня нараджэння.

— Мама, я прыдумала! Лепш прышый тату ўсе гузікі!

АБОЕ РАВОЕ

Зімою ў сталоўцы:

— Мне падагрэтага піва.

— Абагравальнік не працуе.

Летам у той жа сталоўцы:

— Калі ласка, халоднага піва.

— Халадзільнік не працуе.

АДЗНАЧЭННЕ

Малады гарадок — гэта такі гарадок, дзе, набраўшы не той нумар тэлефона, можаш таксама пагаварыць з прыяцелем.

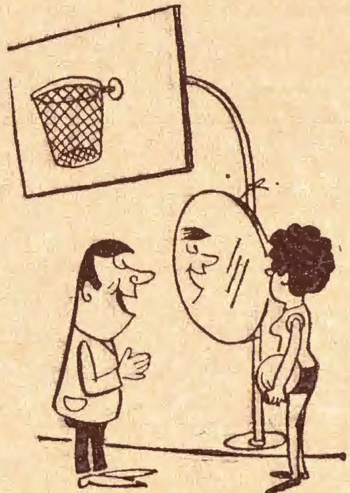

— Цяпер вашы саперніцы наўрад ці трапяць у кошык.

У БАРЫ

У бар зайшоў бедна апрануты чалавек у дзіравых ботах і папрасіў наліць яму сто пяцьдзесят грамаў каньяку.

— Вы б лепш зайшлі ў магазін насупраць і купілі сабе галёшы, — параіла яму прадаўшчыца.

— Вось гэта дык ужо не, — пакрыўджана сказаў наведвальнік, — я на здароўі не эканомлю.

РЭАКЦЫЯ НА КРЫТЫКУ

— Ты чамусьці засмучаны?

— Так! Мяне на рабоце незаслужана паддалі крытыцы.

— І як ты рэагаваў?

— Як заўсёды: прыйшоў дамоў і вылаяў жонку.

Галаваломка

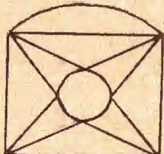

Гэту фігуру паспрабуйце нарысаваць адной бесперапыннай лініяй так, каб адрэзкі ліній ні разу не перасякаліся.

Адказ на папярэдняе заданне: У цэнтральнай клетцы павінна стаяць лічба 28, пасля чаго заданне развязваецца лёгка і проста.

Хто ж з трох храбрэц?!

Гумар з барадою

СВОЙ ЦВІК

Ішоў цыган па дарозе. Спатыкнуўся ён, плячнуўся на зямлю і ўбачыў цвік.

Каб не ўпаў, дык і цвіка не знайшоў бы.

Паклаў цыган цвік у кішэнь і накіраваўся ў вёску. Зайшоў да аднаго селяніна і папрасіў есці. Той накарміў яго.

— Грошай у мяне няма, — кажа цыган селяніну, — вазьмі за абед хоць цвік.

— Навошта мне твой цвік? — паціснуў плячыма селянін.

— Вазьмі, браток, мо спатрэбіцца, — не адступаў цыган.

— Не трэба ён мне...

— Тады я заб'ю яго ў сцяну, няхай тырчыць, — стаяў на сваім цыган, — а мо калі спатрэбіцца ўсё ж...

— Ну, як хочаш, — сказаў селянін, абы хутчэй адчапіцца.

Забіў цыган цвік у сцяну і пайшоў.

Аднойчы цыган захацеў есці. А ў самога ж нічога няма. Успомніў ён цвік і пайшоў да селяніна:

— Зайшоў, браток, да цябе, каб глянуць на цвік, — і дадаў: — Усё ж такі лепей жыць, калі ў цябе ёсць свой цвік... Дазволь я пасяджу каля яго.

Дазволіў селянін. Пасядзеў цыган каля цвіка ды заадно і паабедаў з селянінам.

Праз нейкі час цыган прывёў каня, прывязаў лейцы за цвік і кажа:

— Бачыш, як добра, калі маеш хоць цвік. Ёсць за што і каня прывязаць.

А яшчэ праз нейкі час цыган прывёў сваіх дзяцей і гаворыць селяніну:

— Няхай, браток, і дзеці пасядзяць каля цвіка...

Ды так і перабраўся цыган на зіму да селяніна.

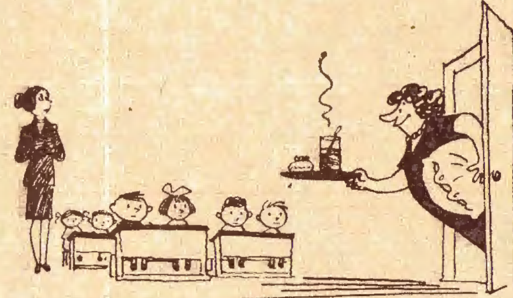

— У гэты час у майго Валодзькі павінна быць другое снеданне і сон...

— Мог бы і ты ўзяць з сабою санкі!

НЕ ПРЫМАЕ

— Пятрусь, да цябе лекар, — нясмела гаворыць жонка хвораму мужу.

— Скажы яму, што я хворы і не прымаю.

ДОБРАЯ ПАРАДА

З англійскага падручніка лыжнай язды:
«Старайся, каб адна з лыж, на якіх ты едзеш, не была хутчэйшая за другую!»

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

По просьбе Галіны Чэшаль з Гарадка, зе ластоцкага павета, змяшчаем песню:

Cygańska ballada

Słowa: M. Terlikowska — Muzyka: E. Pałłasz

Czy słońce na niebie, czy wieczór zapada,
wędruje po świecie cygańska ballada
i śpiewa włóczęgom w zielonych dąbrowach,
jak dobrze z balladą wędrować (bis)

Usiądzie ballada przy ogniu wędrowca
i wrzuci do ognia gałązkę jałowca.
Kto raz się zachłysnął podobnym zapachem,
ten nigdy nie uśnie pod dachem. (bis)

Niejeden próbował namówić balladę,
by poszła do miasta i wzięła posadę.
Że tam ją czekają przyjęcia i bale,
a tutaj marnuje swój talent. (bis)

Zaśmiała się lekko cygańska ballada:
nie dla niej kariera, nie dla niej estrada,
bo w mieście balladom jest duszno i obco —
i któż by zaśpiewał wędrowcom. (bis)

I poszła ballada na wieczną włóczęgę,
i śpiewa wędrowcom cygańską piosenkę.
Wieczorem pod jednym sypiają namiotem
i nigdy nie przyjdą z powrotem. (bis)

КРЫЛАТЫ СОМ

Сом, злоўлены рыбакамі ў невялікім возеры Судочча (Узбекская ССР), рабіў уражанне крылатага: на спіне сома аказаўся мёртвы арлан-белахвост. Арлан жывіцца рыбай і гняздзіцца на берагах рэк і азёр. Ён напаў на сома і ўчапіўся яму ў спіну мёртвай хваткай. Але пятнаццацікілаграмовая рыбіна аказалася птушцы не пад сілу, і сом уцягнуў яе ў ваду.

У КОЖНАГА СВОЙ АБАВЯЗАК

Аднойчы ў панядзелак раніцой жыхары галоўнай вуліцы англійскага гарадка Энварт сваім вачам не паверылі: адначасова на процілеглых канцах вуліцы распачалі работу дзве брыгады дарожных рабочых — адна разбурала асфальт, а другая асфальтавала; сустрэўшыся пасярэдзіне вуліцы, абедзве брыгады працявалі сваю справу — адна разбурала тое, што другая заасфальтавала, а другая асфальтавала тое, што першая разрыла. Бацькі горада растлумачылі: «Для пракладкі трубы вуліцу трэба было разрыць, а для ўмацавання дарогі на зімовы сезон яе трэба было пераасфальтаваць».

ЧЭМПІЁН ПА УНІВЕРСАЛЬНАСЦІ

Сярод прадметаў нашага быту, як высветліла статыстыка, абсалютнае першае месца па ўніверсальнасці трымае звычайны чамадан. Аказваецца, што дасціпныя вынаходцы стварылі на яго базе чамаданы-лодкі, чамаданы-палаткі, чамаданы-ложкі, чамаданы-чайнікі, чамаданы-кухні, чамаданы-умывальнікі, чамаданы-цырульні, чамаданы-сейфы, чамаданы-сталовыя і нават чамаданы-сані.

Ён многіх збіраўся пераплюнуць, але перашкаджаў вецер.